

רציני הנובע מחיכוך בין השקפות עולם, ובהעדר השמאל לא נותר לימין בארה"ב אלא לדבר עם עצמו.

שיקומה הכלכלי של אירופה היה יציב. צרפת, גרמניה המערבית, איטליה וארצות בלוקס פעלו לקראת הקמתו של "השוק המשותף" שיאפשר בעתיד, תנועה קלה יחסית של עובדים, הון ושרותים.

בין ההמצאות והחידושים הטכנולוגיים החשובים אפשר למנות את תכנית החלל שהתחילה ב"ספוטניק 1", החללית הסובייטית המאויישת (1957). עם כניסתו של המחשב, החלה "תעשיית הידע" להתפתח במהירות. במשך העשור חלה התקדמות ביצור התרופות, ביניהן הגלולה למניעת הריון שהיו לה השפעות בתחום גידול האוכלוסיה ובערכים המוסריים וההתנהגותיים.

בעשור זה נהייתה התרבות למוצר צריכה המוני, באמצעות ספרי-כיס, תקליטים אריכי נגן, רשמי קול ושפע של אמצעי המחשה חזותיים, כולל רפרודוקציות צבעוניות של יצירות אמנות. המודרניזם בצירוף ופיסול הפך למקובל ואפילו נערץ ובמקום "להדהים את הבורגנות" החלו האמנים לבקש את תמיכת חברת-השפע. השיקום הכלכלי של שנות ה-1950 הביא גם להשתלטות המוחלטת של "הסגנון הבינלאומי" באדריכלות, אשר היה עדיין נועז מדי לטעמה של החברה בתקופה שבין המלחמות.

אי שביעות הרצון מההוויה של "חברה צרכנית" נטולת אידיאלים מתבטאת ביצירות "האבסורד" של סמואל בקט, יוג'ין יונסקו, וכן הסגנון הפרוע של "דור הביטניקים" בארה"ב, שכללו את הסופר ג'אק קרואק והמשורר אלן גינזברג.

הסרטים, יותר מכל מדיום אחר, מבטאים את אי-השקט, הניכור והאירוניה של היחיד. לא עוד ההגמוניה הממוסחרת של הוליבוד. הבמאים האירופאים והאמריקאים חיפשו חופש אמנותי ועצמאות. במקום שיטת הסטודיו המסחרי התחזק החיפוש אחרי קונספטים חזותיים מעבר לתסריט הכתוב.

בשטח המוסיקה מתפתח השימוש במכשירים אלקטרוניים (סינטסייזר) המסוגלים לייצר צלילים בכל תדר וגוון רצוי. מכאן, שהן למלחין והן לקהל מתאפשר חופש ללא הגבלות. מאידך, במקרים רבים נעלם הנגן הווירטואז ואת מקומו ממלא הסינטסייזר העומד על הבימה הריקה, אל מול הקהל.

התנועות העיקריות בצירוף הן: הטאשיזם (כתם) והאמנות הלא צורנית (INFORMEL ART) באירופה, והאקספרסיוניזם המופשט בארה"ב. אמנות זו, שיסודה בסורראליזם, מטילה את מלוא משקל התגובה על הקהל. הדרך והשיטה שבה מתייחס האמן אל הנושא כשלעצמו, הופכות חשובות במידה שווה למפגש שבין האמן ועבודתו - האמן המחפש את החופש ליצירת דו-שיח בינו ובין עבודתו ולא את המסרים ביחסים שבינו ובין החברה.

בארה"ב הופכת המדינה עצמה, אם כי בהיסוס מה, לתומכת חשובה באמנות. האירוניה שבדבר היא, שאמנות אישית, הנותנת ביטוי ליסורי היחיד, תתקבל ע"י המימסד כהוכחה לחופש הביטוי והדמוקרטיה - לעומת בריה"מ, הממשיכה לתמוך בלעדית וללא סייג בקו "הראליזם הסוציאליסטי" משנות ה-1930.

השנים 1950-59 היו תקופות מעבר ופרדוקס - שתי מעצמות העל עמדו זו מול זו והמלחמה הקרה הפכה למציאות אכזרית באוירה של חוסר אמון. אבל מאזן האימה האטומית הצליח לרסן את שאיפותיהן להרחבת אזורי השפעתן, למרות שהסכסוכים בקוריאה, ובוייטנאם הגיעו לעימות צבאי.

קוריאה, שהולקה באופן שרירותי בקו הרוחב ה-38, הינה דוגמה ללהט התחרות הבין-גושית. לאחר שארה"ב ובריה"מ נכשלו בנסיון לאחד את קוריאה (1946) ולשבש את הבחירות (1948), שאורגנו בחסות האו"ם, פלשה צפון קוריאה דרומה ביוני 1950. כוחות האו"ם, רובם יחידות אמריקאיות בפיקודו של גנרל דאגלס מקארטור, הצליחו לעצור את המסע דרומה בסוף 1951 החלו שיחות השלום. אבל חוזה הפסקת האש לא נחתם עד 1953 - לאחר שאיזנהאור נבחר לנשיא על בסיס הבטחתו לסיים את המלחמה.

בוייטנאם ארע דבר דומה. מצב מלחמה היה קיים בין הקומוניסטים בראשותו של הו-צ'ה-מין והצרפתים, ששלטו בהודו-סין כמאה שנה. ב-1954 בוועידת ז'נבה, הוחלט על חלוקת וייטנאם בקו הרוחב ה-17. בעוד שהכח הצרפתי הולך ומתפנה בדרום, גדלה נוכחות האמריקאים, שיעצו לממשלת דרום וייטנאם לדחות את הבחירות, שאמורות היו להתקיים לאחר החלוקה - זאת מתוך חשש לנצחון קומוניסטי. מעשי האיבה התחדשו ע"י כוחות גרילה קומוניסטיים ב-1957 ולבסוף התפתח המצב למלחמה ומעורבות אמריקאית.

באזורנו נמשך המאבק בין מדינת ישראל וארצות ערב. ב-1956 פרצה מלחמה כאשר צרפת, בריטניה וישראל פלשו למצרים והשתלטו על תעלת סואץ, שהולאמה ע"י עבדול נאצר. ב-1959 הודח הדיקטטור הקובני באטיסטה ע"י פידל קאסטרו - עו"ד צעיר - שיסד מדינה סוציאליסטית והביא לרפורמות חקלאיות והלאמת התעשיות. היחסים עם ארה"ב התדרדרו וקאסטרו קיבל תמיכה כלכלית וצבאית מבריה"מ, שהביאה מצידה לחרם כלכלי וניתוק היחסים הדיפלומטיים מצד וושינגטון.

מדיניות החוץ של ארה"ב היתה מבוססת על החשש מפני בריה"מ. העזרה הצבאית לארצות נזקקות, שעלתה בהרבה על התמיכה הכלכלית-חברתית, הביאה לפריחת התעשייה בארה"ב, אבל גם ל"ציד המכשפות" שגרם לבזיון לאומי. ג'וזף מקארתי, יו"ר ועדת חקירה של הסנאט, ניהל מערכה אנטי-שמאלנית שליבתה את תחושת הפחד מה"סכנה הקומוניסטית". מקארתי הבטיח לחשוף קומוניסטים במכללות ובאוניברסיטאות, בסרטים ובתיאטרון, במשרד החוץ ואפילו בצבא. אלה שהוזמנו להופיע בפני הוועדה של מקארתי נאלצו לענות על כל שאלה או להאסר. מטרת החקירה היתה לתת פרסום פומבי - דהיינו נידוי חברתי ופיטורים - של אנשים, שהיו אי פעם שמאלניים או קומוניסטים. במילים אחרות, כל מי שנרתמו בשנות ה-1930, למאבק למען שוויון חברתי ונגד הפאשיזם מבית מדרשם של מוסולוני, היטלר, פרנקו ודומיהם. בסופו של דבר הוחלט להרחיק את מקארתי בטרם פנה "לחקור" את הצבא. חשוב לדעת שמקארתי לא גילה אפילו מרגל אחד, ולעומת זאת שיתק לשנים רבות כל דיון חברתי

מלחמת קוריאה: צפון קוריאה פולשת לדרום קוריאה. מתארגן חיל משלוח של האו"ם (בעיקר ארה"ב) בראשות הגנרל מקארטור. כוחות האו"ם חודרים לצפון קוריאה. סין שולחת חיל סיוע לצפון קוריאה. כוחות האו"ם ניסוגים.

ארה"ב - סנטור ג'וזף מקארתי מתחיל מסע ציד מכשפות כנגד כל מי שאי פעם צידדו ותמכו ברעיונות השמאל. הקונגרס מעביר חוק המגביל העסקת קומוניסטים בתפקידי מפתח, מחייב רישום יחידים החברים בארגונים קומוניסטים. אוסר כניסתם לארה"ב של מי שהיו חברים בארגון המצדד במשטר טוטאליטרי.

בריטניה - המדענים קלאוס פוקס מבריטניה ושותפו הארי גולד מארה"ב נידונים למאסר על מסירת סודות האטום לבריה"מ.

דרום אפריקה - מהומות ביוהאנסבורג בגלל חוקי האפרטהייד.

סין - הכרה ע"י ממשלת בריטניה (לייבור). חוזה ידידות ל-30 שנה עם בריה"מ. סיפוח טיבט למרות מחאת האו"ם.

פולין וגרמניה המזרחית - קביעת הגבול על נהרות האודר-ניסה (לימים יאושר גם ע"י גרמניה המערבית).

צרפת - נפטר ליאון בלום (78). סוציאליסט יהודי. ראש ממשלת "החזית העממית" בשנים 1936-7 (Blum).

אוכלוסית העולם: כ-2.3 בליון. ערים גדולות (מיליונים): לונדון 8.3, ניו-יורק 7.8, טוקיו 5.3, מוסקבה 4.1, 15 מליון טלוויזיות בארה"ב (שנה קודם רק 1.5 מליון).

בריאות:

דו"ח האו"ם - למעלה ממחצית ילדי העולם סובלים מתת תזונה (480 מתוך 800 מיליון).

תחילת השימוש ב-אנטיהיסטאמיין לשיכוך אלרגיות ונזלת.

חברה: ארה"ב -

מרגרט מיד: אנתרופולוגיה חברתית.

אמנות:

איטליה - אמני "אסכולת ניו-יורק" בבינאלה בונציה: גורקי, פולוק, דה-קונינג. (ר' גם ישראל).

ברנארד ברנסון: "אסתטיקה והסטוריה". (תיאוריה).

צרפת - מאטיס: תחילת תכנון בית התפילה ב-ואנס, דרום צרפת. כולל ציורי קיר וחלונות צבעוניים (עד 1951).

אדריכלות:

ארה"ב - בנין האו"ם ע"י צוות אדריכלים בראשות וואלאס ק' האריסון.

מקסיקו - קאנדלה: מעבדה לחקר החלל, באוני' העיר מקסיקו.

צרפת - לה קורבוזייה: כנסיית רונשאם, עד 1954.

ספרות:

ארה"ב - המינגווי: "מעבר לנהר אל העצים" (סיפורת).

נפטר ג'ורג' ברנארד שאו (94). חתן פרס נובל (1925). מיצירותיו תורגמו לעברית 'מורה דרך לאישה המשכילה' והמחזות 'ז'אן ד'ארק'; 'פיגמליון' (גברתי הנאה); 'קיסר וקליאופטרה'; 'דון ז'ואן בגיהנום' ועוד (Shaw).

גרמניה - נפטר היינריך מאן (79). אחיו הבכור של תומאס מאן. מכתביו תורגם לעברית: 'עורי המלך הנרי הרביעי' (Mann).

בריטניה - נפטר אדגר רייס בורוז (75), מחבר ספרי טרוזן (Burrighs).

הגות: צרפת - סארטר "המות בנשמה".

מוסיקה:

איטליה - מנוטי: "הקונסול" (אופרה). ארה"ב - נפטר קורט וייל (50). יהודי גרמני. זכור כמחבר "האופרה בגרוש" עם המחזאי ברטולד ברכט.

סרטים:

איטליה - "סיפור אהבה" (אנטוניוניו). "נס במילאנו" (דה סיקה).

ארה"ב - "שדרות סאנסט" (ווילדר). יפן - "ראשומון" (קוראסאווה).

מקסיקו - "הנשכחים" (בנואל). צרפת - "אורפיאוס" (קוקטו).

"לה רונד" (אופולוס) עפ"י שניצלר.

עם ישראל (אוכלוסיה): כ-11.5 מליון נפש. מהם 5 מליון בארה"ב, 2.2 בבריה"מ, 1.4 מליון במדינות אירופה, 1.1 מליון בישראל, 600 אלף בדרום אמריקה, חצי מליון בצפון אפריקה, ועוד כ-600 אלף במדינות אחרות.

ישראל (1950)

אפר': התחלת מבצע ("עזרא ונחמיה") הטסתם של יהודי עיראק.

ספט': הושלם מבצע ("מרבד הקסמים") הטסתם של יהודי תימן. סה"כ 49,000 נפש.

אוכלוסיה: 1,269,000 (164,000 ערבים).

עלו: 170 אלף.

עיון

חיפה - 140,000.

ירושלים - 121,000.

מיזוג יפו-ת"א (מאי) - 335,000.

כלכלה:

הדולר 0.704 ל"י (שחור) 0.357 ל"י (רשמי).

תיירים - 28,000 איש.

תחבורה: סך המכוניות - 9600.

אמנות:

בינאלה בונציה - לבנון, לובין, פרנקל-פרנל, שמי.
פרס דיזונגוף (ר' 1951).

חיפה - ביתן התערוכות: קריזה, קיקואין.
ירושלים -

"בצלאל": אמני ת"א (אבני, אורלנד, גוטמן, גליקסברג,
סיגוד, עובדיהו, פרנקל-פרנל, קוסונוגי, שור, ציונה
תג'ר).

בית האמנים: זינגר, שונברג, שטרנהיים; ציונה תג'ר;
רישומים; פרנקל-פרנל; לבנון; פן; אייזנשר; קוסונוגי;
לוצ'אנסקי (פיסול); ציירים צעירים (דוד, גרא, שטרן).
תל-אביב -

במוזיאון: אבני, סטימצקי, גוטמן, לוצ'אנסקי
וגליקסברג; מוקדי, ויאולט ציטרון, הוגארט (הדפסים);
צוקר; בוגרי בצלאל (גרפיקה).

ביתן האגודה: איזנשר, פרנקל-פרנל, קיקואין, קריזה;
ציירים עולים; עליזה בק, שרה ווסקוביניק.

כץ; סרטני; ברגר, וקווה (בכורה); קסטל; פלדי;
אלוויל; הולצמן; חיה שוארץ; מליה לאופר; קטה אפרים-
מרכוס; רוט; אסתר ברלין; מגדלנה קוינס; קוברסקי;
ולרשטיינר.

מקרא סטודיו: צילה בינדר; רוזגור; שולמית טל; אוה
פישר; מרים הלפרין; תשבי.

ציור:

זריצקי: סידרת "יחיעם" (1950-51). מופשט לירי.

פיסול:

פריבר: "מצבת מייסדי ת"א ובוניה", בשד' רוטשילד.

תכנון ערים:

אשקלון - מרכז העיר. אדריכל דב כרמי.

אדריכלות:

חיפה - כרמי: המכון לחומרי בנין, בקריית הטכניון.

ירושלים - רכטר: "בניני האומה" (אולמות מופעים
ותערוכות) עד 1960.

פתח-תקוה - שרון אידלסון: ביי"ח בילינסון (שלב ב' עד
1970). עם א' פראדיס.

תל-אביב - הורמן: בית ציוני אמריקה, רח' אבן גבירול.

כרמי: בית הועד הפועל של ההסתדרות, רח' ארלוזורוב, עד
1956 (לראשונה עם מגיני שמש).

פתח-תקוה - רכטר: מרפאות קופ"ח.

ההתיישבות העובדת - קבוץ דן - קרקואר: בית אוסישקין.

כתבי עת: "אורלוגין", רבעון ספרותי בעריכת א'

שלונסקי. יופיע עד 1957.

תרבות:

תל-אביב - יסוד מועדון "המרכז לתרבות
מתקדמת", רח' נחלת בנימין 46.

יסוד מועדון "צוותא", רח' בן יהודה.

ספרות (מקור):

"חולות הזהב" מאת בנימין תמוז.

"עוזי ושות'" מאת עמוס קינן. מתפרסם בעתון
"הארץ" (אפר' 1950 עד יוני 1952).

ספרות (תרגום):

"האשה עם הקמליות" מאת אלכסנדר דיומא
"הבן" (סיפורת).

"קורות שנה אחת וארץ שכוחת אל" מאת קרלו
לוי (ספורת).

"אחי גיבורי התהילה", "האזרח תום פיין" מאת
הווארד פאסט (סיפורת הסטורית).

"שירת ברנאדט" מאת ורפל פרנץ. (סיפורת).

תיאטרון:

הבימה - "בית הלל" מאת משה שמיר. "בקץ
הימים" מאת חיים הזז (תפאורה: משה מוקדי);

"אותלר" מאת שייקספיר; "ארבעה עיקשים"
מאת ק' גולדוני (תפאורה: משה מוקדי). "העיירה
שלנו" מאת ת' ווילדר; "חליל הכשפים" מאת ר'
מק אנו; "מיס מייבל" מאת ר"ס שריף.

אהל - "העולם אינו יכול לחכות" מאת מ' דקר;
"תעלולי סקאפן" מאת מולייר. "המשוגעת
משאיו" מאת ז'ירודו.

הקאמרי - "הם יגיעו מחר" (תפאורה: מ' מוקדי)
ו"קרא לי סיומקה" מאת נתן שחם. "מאז גן עדן"
מאת ג'יב פריסטלי. "כוכבים נודדים" מאת שלום
עליכם. "הילולת רפאים" מאת נ' קארוד
(תפאורה: ז'אן דוד). "רביזור" מאת נ' גוגול.
"טרטיף" מאת מולייר.

המטאטא - "יום לאחר המלחמה" מאת יגאל
מוסינזון.

מופעים - "ויסעו ויחנו", הופעת בכורה של דזיגן
ושומאכר. (אידיש).

מוסיקה:

בפילהרמונית - קונצ'רטו לפסנתר של בן-חיים
וה"צבי ישראל" של בן-ציון אורגד.

יוסף קמינסקי: הקונצ'רטו לכינור (פרס מילוא,
1955).

מוסיקה (פופ): הצלחה לשיר "צאנה צאנה"
בארה"ב.

מלחמת קוריא: דוגלאס מקארטור מפוטר
מתפקידו כמפקד עליון במזרח הרחוק. נכשל
נסיון למו"מ עם צפון קוריא.

אירן - מהפך אנטי מלוכני ואנטי מערבי:
מוסאדק ראש הממשלה. הלאמת הנפט.

ארה"ב - הגבלת משך הנשיאות לשתי כהונות (8
שנים סה"כ).

בריה"מ - ניסוי פצצה אטומית.

בריטניה - בבחירות: נצחון השמרנים. צ'רצ'יל
ראש הממשלה.

ירדן - המלך עבדאללה נרצח במסגד עומר
בירושלים.

לוב - רפובליקה עצמאית.

צ'כיה - טיהורים במפלגה הקומוניסטית.

ריגול: ארה"ב - פרשת רוזנברג: יוליוס ואתל
רוזנברג נידונים למות באשמת ריגול (נאשם

שלישי, מורטון סובל, נידון ל-10 שנים - המשפט ובמיוחד ההוצאה להורג מעוררים סערה בינלאומית.

בריטניה - הדיפלומטים בורגיס ומקלין נחשפים כסוכנים סובייטים ונמלטים לבריה"מ: משבר במערכת הריגול והריגול הנגדי בבריטניה וארה"ב.

חידושים:

כור אטומי לייצור חשמל.
פיתוח ראשוני של גלולה למניעת הריון.
פיתוח ראשוני של ריאה ולב מלאכותיים לניתוחי חזה.

ציור:

אירופה - תערוכה אחרונה של קבוצת **קובר"א**.
ניו-יורק - תערוכת אמנות מופשטת במוזיאון לאמנות מודרנית (61 אמנים).
פאריז - **פיקאסו**: "הרצח בקוריאה".

פיסול: פאריז -

פיקאסו: "קופה וצאצא".
זאדקין: "עיר הרוסה". אנדרטה בנמל רוטרדם לזכר הריסת העיר במלחמת"2.

תכנון ערים: הודו -

לה קורבוזייה: תכנית אב ל-שאנדיגאר, בירתה החדשה של מדינת פאנג'אב (ביצוע עד 1959), כולל בנין הפרלמנט, ביה"מ והמינהלה.

אדריכלות:

קונגרס CIAM VII בבריטניה: "לב העיר".
איטליה - **אלביני**: מוזיאון "פאלאצו ביאנקי" בגינואה.
בריטניה - תערוכת "פסטיבל בריטניה" בלונדון.
באזיל **ספנס** - כנסיית קובנטרי. (1907-1976 Bazil Spence).
פרסומים (גרמניה) - **הארינג**: "אורגני וגיאומטרי".

ספרות:

ארה"ב - ג'י"ד סאלינגר: "התפסן בשדה השיפון" (סיפורת. תורגם לעברית).
טנסי וויליאמס: "הורד המקועקע" (מחזה. הוצג בארץ).
רוברט פרוסט: "כל השירים".
קארל סאנדבורג: "כל השירים".
נפטר סינקלר **לואיס** (66). זכור כמבקר חריף ובעל הומור של החברה בארה"ב. מספריו תורגמו לעברית: "התאומים"; "אן ויקרס"; "ארו-סמית" (Lewis).
בריטניה - גראהם גריין "סוף הפרשה" (מתח).
יוון - ניקו קאצאנטאקיס: "פאסיון יווני" (סיפורת. על חיי ישו).
צרפת - ז'אן אנוי: "קולומב" (מחזה).
סארטר: "השטן ואלוהים" (מחזה).
קאמו: "האדם המתקומם" (סיפורת).

נפטר אנדרה **ז'יד** (82). זכור בזכות יומן חייו וההשפעה הרבה שהייתה לו על בני דורו. מספריו תורגם לעברית "מזייפי המטבעות" (Gide).

מוסיקה: ארה"ב - רוג'רס והאמרשטיין: "המלך ואני" מחזמר.

איטליה - מנוטי: "אמהל ואורחי הלילה" (אופרה).

בריטניה - בריטן: "בילי באד" (אופרה).

נפטר - ארנולד **שנברג** (67). מלחין יהודי - אוסטרי. מאבות המוסיקה המודרנית (Schonberg).

סרטים:

ארה"ב - "אמריקאי בפאריז" (מינלי) עם ג'ין קלי. עפ"י מחזמר של ג'ורג' גרשווין.
"ויוה זאפאטה" ו"חשמלית ושמה תשוקה" (אליה קאזאן), עם בראנדו.
בריטניה - "סיפורי הופמן" (פואל ו-פרסברגר).

הגות: בריטניה -

נפטר לודוויג **ויטגנשטיין** (62). ממוצא אוסטרי. פיתח בין השאר את "שיטת הקבוצות" (Wittgenstien).

(1951) ישראל

מאי: הושלם מבצע ("עזרא ונחמיה") הטסתם של יהודי עיראק. סה"כ 114,000 נפש.

סיום שלב א' של עליית יהודי צפון אפריקה. סה"כ 40,000 נפש.

סוף שלב א' של עליית יהודי מצרים.

בחירות לכנסת: מפא"י-45 מפ"מ-15 המזרחי-2 הפוהמ"ז-8 אג"י-3 פאג"י-2 חירות-8 צ"כ-2 פרוגרסיבים-4 מק"י-5 מיעוטים-5 ספרדים-2 אחרים-1.

אוכלוסייה: 1,493,000 (170,000 ערבים).

עלו: 175 אלף.

סה"כ עליית יהודי עיראק 114 אלף. צפון אפריקה 40 אלף.

תחבורה: 7 מכוניות ל-1000 תושבים.

אמנות:

פרס דיזנגוף - **איסקוב**, **בן יעקב**, שושנה היימן, בלנקה **טאובר**, **ינקו**, **להמן**, **מאירוביץ**, **פרופס**, **אלול**, **רזניק**, **שמי**.
חיפה - ביתן התערוכות: **גרודזנסקי**; **מוקדי**; "העשרה" (ר' ת"א) אמני חיפה.

ירושלים - ביתן האמנים: "העשרה" (ר' ת"א); **קוסונוגי**, **בלום**; גרטה **קראואר**; יהודית **סובול**; אמני ירושלים; **לנד**; **שוורין**; **סימה**; **וולף**; **תשבי**; **גורדון** (פיסול); רישומים.

תל אביב - במוזיאון: **זריצקי** (מקפת), **מארקה**, **שאגאל**, **סיגורד**, **כהנא**, **אריאלי**; **הנדלר**, **אגדתי**, אמני ישראל.

ביתן האגודה: "העשרה" (בכורה: אליהו **גת**, **הלפרין**, קלייר **יניב**, שושנה **לוינסון**, אפרים **ליפשיץ**, **פרופס**, **צבר**, **קדר**, **רילוב**, **תדמור**); **תמרי**, **אסתר לוריא**; **מרזר**.

1952

ארה"ב - ניסוי פצצת המימן.
 בריטניה - ניסוי פצצה אטומית.
 נפט ג'ורג VI. תחילת מלכות אליזבת II.
 גרמניה - עשרות אלפים עוברים ממזרח למערב ברלין (16,000 - באוג').
 ירדן - הכרתת חוסיין (נכדו של עבדאללה).
 מצרים - קבוצת קצינים תופסת השלטון. גנרל מוחמד נאגיב ראש המדינה. המלך פארוק מתפטר.
 צ'כיה - רודולף סלאנסקי, ולאדימיר קלמנטיס מראשי השלטון לשעבר, מוצאים להורג באשמת בגידה.
 קניה - מרד ה"מאו-מאו" נגד הבריטים.
 ארגנטינה - נפטרה אווה פרון (30).

ארכיאולוגיה: יריחו -

תחילת החפירות ע"י קתלין קניון. התגלו ביצורים ומגדל משנת 8000-.

ספורט: האולימפיאדה בהלסינקי. הצלחה לאצן הצ'כי זאטופק: 5,000 מ', 10,000 מ' והמאראתון.

אמנות:

ארה"ב - ג'ון קייג', **ראושנברג** ואחרים - נסיון ראשון של "אמנות הארוע" ("הפנינג") בבלק מאונטן קולג'.
מאדרוול - "על הדאדא" (מחקר הסטורי) - מביא לחידוש ההתעניינות בתנועה זו לאחר 28 שנות שיכחה.

ציור:

פאריז - **סולאג'**: תמונות מופשטות בשחור לבן.
 ניו-יורק - דה **קונינג**: תחילת סידרת "נשים".
 פרסומים - הרולד **רוזנברג** מכנה את המופשט האמריקאי "אמנות פעולה" (השמות המקובלים כיום "אקספרסיוניזם מופשט" או "אסכולת ניו-יורק").

תכנון ערים: הולנד -

ואן דר **ברואק ו-באקמה**: מרכז אמסטרדאם, עד 1954.

אדריכלות:

קונגרס CIAM IX, בדרום צרפת: "האביטאט" (המגורים). ארה"ב -
בונשאפט (S.O.M.): בנין משרדים "LEVER" ניו-יורק.
מנדלסון: ביהכ"נ "עמנואל" בגראנד רפידז, מישיגן (התחלה 1948).
 צ'ארלס **גריין** (Green 1868-1957) ואחיו הנרי (1870-1954) זוכים להכרה כחלוצי האדריכלות המודרנית בארה"ב - לאחר כ-40 שנות שיכחה.

עיצוב:

דנמרק - **יעקובסון**: כורסת "הביצה" וכסא תלת רגל.
 פאריז - הצלחה לכריסטיאן דיור.

ספרות:

ארה"ב - המינגוויי: "הזקן והים" (סיפורת).

מקרא סטודיו: **דוד, מוקדי, אנה טיכו, ינקו**, "6 ציירים שחזרו מפאריז" (רינה **נרד, פרופס**, שולמית **טל**, אביבה **מרגלית, בזם**, רות **שלוס**), "סורראליסטים".
 כץ: אודרי **ברגנר**; נעמי **שמי**; חנה **טברסקי**; **פלדי**; **אריאלי**; **ליבוניץ**; **רבינוביץ**; **טרויגר**.
 פרסומים - "ציור ופיסול בישראל" מאת חיים **גמזו**.

תכנון ערים:

אשקלון - שכונת "אפריר". תכנון אברהם **אקסלרוד**, כולל בנין המרכז האזרחי.
 עכו - תכנית אב למרכז העיר החדשה. תכנון: רוברט **בנט** (פרס 1).

אדריכלות:

ירושלים - **קלרוין**: קבר הרצל וסביבתו (פרס 1 בתחרות בינ"ל).
 קרית-חיים - **גתאי**: בית העם ואנדרטה. עם אל **מנספלד**.
 רמת-גן - ש' **פובזנר**: ביהכ"נ הגדול. עם ש' **שווארץ** (פרס 1. לא בוצע).
 תל-אביב - **כרמי ורכטר**: היכל תרבות ובתי דירות. רח' הוברמן, עד 1957.
 מוסדות נוער -
קון: ביי"ס חקלאי "כנות", עד 1958 (פרס 1). עם י' **שלגי**

כתבי עת: "משא", דו שבועון ספרותי בעריכת אהרון מגד. בגליון 1 מאמר של שמעון צבר "לדרכה של אמנות הציור הישראלית".

ספרות (תרגום):

"גאווה ודיעה קדומה" מאת גיין אוסטיין.
 "צפורים" מאת אריסטופאנס (מחזה).

תיאטרון:

הבימה - "בדרך לאילת" מאת אהרון מגד. "מעייין הכבשים" מאת לופו דה ווגה; "חתונת פיגארו" מאת בומארשה. "מותו של סוכן" מאת אי' מילר.
 "אגדת הנרה" מאת אי' קאזונה. "אמא קוראזי"
 מאת בי' ברכט. "שועלים קטנים" מאת לי' הלמן.
 האהל - "עת הזמיר" מאת חי' סלובס (תפאורה: מירון **סימה**). "הכפר סטיפאנצ'קובו" מאת דוסטויבסקי; "חכם הוא פתי" מאת אי"נ אוסטרובסקי; "הבן יקר ליי" מאת ר' ומ' פרטוי.
 "פינה נידחת" מאת פי' הירשביין. "ביי"ס לנשים" מאת מוליר.
 הקאמרי - "מלכת שבא" מאת סמי גרונמן.
 "פונדק בדרך". מאת פי' הוכוולדר. "יונו והטוס" מאת ש' אויקייסי. "אויב העם" מאת ה' איבסן.
 "ארבע כנפות הארץ" מאת אי' להולה. "על עכברים ואנשים" מאת ג' סטיינבק.
 זירה - "מעבר לגבול" מאת מיכל אלמוז ובבימויו.
 "בית ברנארדה אלבה" מאת פי"ג לורקה (תפאורה מרסל **ינקו**).

מוסיקה: פאול בן חיים - סונטה לכינור סולו.

סטיינבק: "קידמת עדן" (סיפורת).

קליפורד אודטס: "מסע חורף" (מחזה).

בריטניה - ג'יב שאו: "דון ז'ואן בגיהנום" (מחזה).

דילן תומאס: "כל השירים".

צרפת - ז'אן אנוי: "וולס הטוראדור" (מחזה).

סמואל בקט (מאירלנד): "מחכים לגודו".

(תיאטרון האבסורד).

נפטר -

קנוט האמסון (93). נורבגי. חתן פרס נובל. בבית הסוהר מאז סוף מלחמת 20 באשמת שיתוף פעולה עם הנאצים. מכתביו תורגמו לעברית (בטרם נודע על יחסו לנאצים): "רעב"; "ויקטוריה"; "ברכת האדמה"; "פאן"; "עבדי אהבה"; "בעלי חלומות"; "פרשה אחרונה"; "מסתורין" (Hamsun).

פרנק מולנאר (74). הונגרי. מעבודותיו הועלה בארץ המחזה "ליליום" (Molnar).

פאול אלואר (57). צרפתי. השתייך לחוג הסורראליסטים (ברטון, אראגון ועוד). משיריו תורגמו לעברית ע"י ט' כרמי, מ' דרורי, ע' זוסמן וא' שלונסקי (Eluard).

סרטים:

איטליה - "אומברטו דיי" (דה סיקה).

ארה"ב - "אורות הבמה" (צ'אפלין).

"אותלו" (אורסון וולס).

"בצהרי היום" עם גרי קופר.

בריטניה - "חשיבותה של רצינות" (אסקוויט).

עפ"י אוסקר ווילד.

צרפת - "משחקים אסורים" (קלמנט).

"קסדת הזהב" (בקר).

"שכר האימה" (קלוזו).

"תענוגות" (אופולוס).

הגות: נפטר -

ג'ון דיואי (92). אמריקאי. מחנך ומחבר "האמנות כחוויה": לא ניתן להבין האמנות אלא כחוויה כוללת של האמן, הזמן והמקום (Dewey).

ג'ורג' סאנטיאנה (89). אמריקאי. זכור גם בזכות חיבוריו בנושא האסתטיקה והזיקה למיניות (Santiana).

בנדטו קרוצ'ה (86). איטלקי. לוחם זכויות האדם. זכור, בין השאר, בזכות חיבוריו בתחום האסתטיקה והאינטואיציה (Croce).

ישראל (1952)

הסכם השילומים בין גרמניה המערבית, הסוכנות היהודית ומדינת ישראל: 829 מיליון דולר, עד 1965 (הרוב בסחורות ודלק). פיצויים אישיים לנפגעי הנאצים בסך 420 מיליון דולר, עד 1961. מרדכי אורן, חבר קיבוץ השוה"צ, נתפס בציחה ונידון באשמת ריגול ופעילות ציונית.

יצחק בן צבי נבחר לנשיא השני של מדינת ישראל. (לאחר מות ויצמן).

נפטר -

ד"ר חיים ויצמן (89). הנשיא הראשון של מדינת ישראל. יליד מוטול. סיים תיכון בפינסק. למד בגרמניה וסיים בשופץ (ד"ר כימיה 1899). ציר בקונגרס הציוני השני בבאזל (1898), השתקע בז'נבה (1901) עבר לאוני' מאנצ'סטר (1904). פעיל בהכנת "הצהרת בלפור" (1917). ביקר בארץ (1918). פגש את האמיר עבדללה בעבר הירדן ואת פייסל מלך ערב הסעודית. נשיא ההסתדרות הציונית (1921). ביקר בשלישית בארץ בחנוכת האוני' בירושלים (1925). בנה את ביתו ברחובות, בקרבת מכון ויצמן (1937). ניהל את המאבק באו"ם על הקמת המדינה (1947). נשיא המועצה הזמנית (1948). נשיא מדינת ישראל מ-1949 ועד מותו. **יצחק שדה** (42), ממייסדי הפלמ"ח. איש השומה"צ (מפ"ם).

אוכלוסיה: 1,606,000 (176,500 ערבים).

עלו: 24,000.

111 מעברות עולים (250,000 נפש).

עיו:

חיפה - 150,000.

ירושלים - 139,000.

ת"א - 350,000.

אמנות:

פרס דיזינגוף - (ר' 1953).

חיפה -

במוזיאון: **גורדון** (פיסול); **אברדם**.

ביתן התערוכות: מליטה **שיפר**; **אבריאל**; עליזה **בק**; **לם**;

איצקוביץ.

ירושלים -

"בצלאל": **זריצקי**; **אברדם**; חנה **אורלוף**; **ליטונובסקי**.

ביתן האמנים: **קריזה**; מקסימה **נורדאו**; חנה **ווילר-לוי**;

הנדלר; **אבני**; שושנה **היימן**; אמני ירושלים.

תל-אביב -

במוזיאון (אויגן קולב מנהל, עד 1959): **אלול** (פיסול); בלנקה **טאובר**; **גלעדי**; **אבני** (זכרון); **ינקו**; חנה **אורלוף**;

נתון; **כהן**; **שמי-שמיט** (זכרון).

בביתן האגודה: "אופקים חדשים" (נוספו: **ארוך**, **רעיוני** ויחיאל **שמי**. פרשו: **גלעדי**, **דוד ונבון**. אורחים: אפרים **ליפשיץ**, אביבה **מרגלית** ואיווט **שצ'ופק**. **זריצקי** מציג בה את "הווי בקיבוץ"; **קונסטן** (פיסול); חיה **שווארץ**;

קבוצתית (16 ציירים);

כץ: **סולומון**; **טרוינר**; **אבריאל**; **קפלון**.

מקרא סטודיו: צילה **בינדר**; צפורה **ברנר**.

גלריה זעירה: **בזר**; **אריכא** (תערוכה ראשונה).

מוקדי מנהל המכון ע"ש אבני. **סטימצקי** מלמד בו ציור, עד 1960.

פיסול: תל-אביב -

בנימין **תמוז**: "אנדרטת הטייסים" בגן העצמאות (פרס 1). עם האדריכל אבא אלחנני.

תכנון ערים:

נתניה - כיכר העצמאות. אדר': **פובזנר ויסקי** (פרס 1).
חיפה - ת' אב, עד 1955. אדר': **דודאי, השמשוני**
ופרלשטיין.
תל-אביב -
שכונת מעוז אביב. אדר': **רכטר זרחי רכטר**, כולל הבנינים
(750 דירות).
שכונת נורדיה, רח' דיזנגוף/המלך ג'ורג'. אדריכלים: אבא
אלחנני ולוטן (פרס 1) בוצעו רק המגורים, מצפון ל"לב
דיזנגוף", לפני תושבי הצריפים שנבנו בשנת 1921.

אדריכלות: תל-אביב -

כרמי ורכטר: ביתן הלנה רובינשטיין, שד' תרס"ט.

עיצוב נוף: תל-אביב -

אברהם **קרוון** (גן העיר): גן העצמאות.

ספרות (מקור):

"בית הבובות" מאת ק' צ'טיניק.
"בשטים ובעקרבנים" מאת עמוס קינן.
אפרים קישון מתחיל לפרסם את מדורו "חד
גדיא" במעריב.
נפטר סמי **גרונמן** (77). סופר ומחזאי. נולד
בפרוסיה המזרחית. נשיא בית הדין של התנועה
הציונית עד עליתו ארצה בהיותו בן 59 (1934).
מיצירותיו תורגמו לעברית "זכרונותיו של יקה"
והמחזות: "יעקב וכריסטיאן" "שלמה המלך
ושלמי הסנדלר"; "מלכת שבא"; "משפחת
היינה".

ספרות (תרגום):

היורשת מאת הנרי גיימס.
"הגבול האחרון" ו"חיים סלומון" מאת הווארד
פאסט.

תיאטרון:

הבימה -
"אני רב חובלי" מאת יהושע לוי (יוש). "הציפור
הכחולה" מאת מוריס מטרלינק; "האב" מאת
סטרינברג. "אילוף הסוררת" מאת שייקספיר.
"המצודה" מאת ע' רובלט. "פר גינט" מאת ה'
איבסן. "אמא טבע" מאת א' ביראבו; "מעשה
בחייל" מאת ראמוז וסטראוינסקי. "הרופא בעל
כורחו" מאת מוליר.
אהל -

"תמר אשת ער" מאת י' מוסנזון. "שש נפשות
מחפשות מחבר" מאת ל' פירנדלו, "אגדת החורף"
מאת שייקספיר (תפאורה: מ' **מוקדי**). "הנערה
והכרשי" מאת ז'פ סארטר, "אופרה בגרוש" מאת
ב' ברקט. "חבורה על התמוזה" מאת ג'ב
פריסטלי.
הקאמרי -

"הקיצו ורננו" מאת ק' אודטס. "גבר לא יבין
זאת" מאת ס' וחי קינטרו. "ביבר הזכוכית" מאת
ט' ויליאמס (תפאורה: מ' **מוקדי**). "אהבתה של

יובל אור" מאת היו סיונג. "וולפונה" מאת בן-
גיונסון. "למי תקעה החצוצרה" מאת י. קסרלינג.
"זיאן ד'ארק" מאת ג'ב שאו.
במתנו -
"חסמבה" מאת יגאל מוסינזון.
המטאטא -
תיאטרון לסאטירה. נסגר לאחר 34 שנות פעילות
(52-1929).

מוסיקה: עדן פרטוש - "עין גב", פנטסיה
סימפונית.

מלחמת קוריאה: שביתת נשק בין הצפון והדרום.
אוסטריה - גל שביתות כנגד המשך נוכחות
צבאות הברית.

אירן - מהפך מלוכני. מוסאדק, ראש הממשלה,
נידון לשלוש שנות מאסר.
ארה"ב - אתל וליאון רוזנברג מוצאים להורג.
בריה"מ -

נפטר **סטאלין** (74): בריה, ראש המשטרה
החשאית, מוצא להורג. חרושצ'וב מזכיר
המפלגה.
ניסוי פצצת מימן במרכז אסיה.
גרמניה המערבית - ריבונות מלאה. מצטרפת ל-
נאט"ו.

גרמניה המזרחית - נכשל המרד נגד המשטר
הקומוניסטי במזרח ברלין.

מצרים - רפובליקה. סמכויות דיקטטור לנאגיב
לשלוש שנים.
קניה - ג'ומו קניאטה ואחרים משבט הקיקוי
נשפטים על השתיכות לארגון ה"מאו מאו".

רפואה: מתגלה הקשר בין סרטן ריאות והעישון.

מסעות: הילארי מבריטניה ו-טאנצינג מנפאל

מעפילים לפסגת האברסט - הגבוה בהר
ההימליה.

חברה: ארה"ב - אלפרד קינזי: "ההתנהגות
המינית של האשה" (דו"ח מחקר).

ציור:

לונדון - **בייקון**: "האפיפיור". ע"פ ולאסקו.
ניו-יורק - **ראושנברג**: תערוכה ראשונה.
מרקה-רלי: קולאג'ים.

פאריז -

מאטיס: השבלול.

הארטונג: סידרת תמונות מופשטות.

זובופה: סידרת תמונות מופשטות.

סולאג': סידרת תמונות מופשטות.

סטאל: סידרת תמונות מופשטות.

פיסול:

ארה"ב - ריצ'ארד **ליפולד**: סידרת "השמש".
בריטניה - הנרי **מור**: המלך והמלכה.

אדריכלות:

ארה"ב -

מיז-ואן-דר-רו: אולם האדריכלות "קראון הול" במכללת אי.אי.טי, שיקאגו. מגדלי "לייק שור", שיקאגו.
לואי קאהן: הגלריה לאמנות, אוני' ייל, ניו הייבן.
מקסיקו - **אויגורמן**: בנין הספרייה אוני' העיר מקסיקו (כולל פסיפסי הקירות).
צרפת -

לה קורבוזייה: מנזר לה טורט, עד 1959.

ברויר: בנין האוני'סקו בפאריז, עד 1958. עם **זהרפוס ורוי**.

ספרות:

ארה"ב - ארתור מילר: "כור ההיתוך" (מחזה).

בריטניה -

יאן פלמינג: "קאזינו רויאל" (סיפורת. מתח).

יוסטינוב: "אהבת ארבעת הקולונלים".

נפטר -

איבן בונין (83): משורר וסופר רוסי. ממתנגדי מהפכת אוקטובר (חי בצרפת). פרס נובל 1935.
מספריו תורגמו: "אהבתו של מיטיה", "חלומותיו של צ'אנג", "האדון מסן פרנסיסקו", "בית הליל" ועוד (Bunin).

יוגיון **אוניל** (65): מגדולי המחזאים במאה ה-20. פרס נובל (1936). ממחזותיו: "אלקטרה", "מחלק הקרח באי", "הקיסר גיונס", "תשוקה בצל האילנות", "אנה כריסטי", "מסע ארוך אל תוך הלילה" ועוד (O'Neil).

יוליאן **טובים** (59): משורר יהודי-פולני. נמלט מיד לאחר כניסת הנאצים (1939). נדד מארץ לארץ. השתקע לזמן מה בארגנטינה ובהמשך בניו-יורק. לאחר המלחמה חזר לוורשה. כאן זכה להוקרה אבל נמנע מלפרסם שיריו. משיריו תורגמו לעברית ע"י י' ליכטנבוים.

התאבד דילן **תומאס** (39). מגדולי המשוררים המודרניים. יליד וולס (Thomas).

מוסיקה:

ארה"ב -

ליאונרד ברנשטיין: "העיר הנפלאה".

ארנסט בלוך: סויטה עברית.

גרמניה -

סטוקהאוזן: קונטרפונקט מס' 1.

נפטר -

אנריך **קלמן** (71): מלחין הונגרי. מחבר אופרטות וינאיות (Kalman).

נפטר סרגי **פרוקופייף** (62): מלחין רוסי. בין יצירותיו: רומיאו ויוליה (בלט); אלכסנדר נייבסקי, רקע לסרט של אייזנשטיין (Prokofiev).

סרטים:

איטליה -

"העלמה ללא קמליות" (אנטוניוני).

"אי ויטלוני" (פליני).

ארה"ב -

"יוליוס קיסר" (מאנקייביץ).

"מעטה ועד עולם" (זינמן) עם מ' ברנדו.

"חופשה ברומא" עם אודרי הפבורן.

צרפת -

"החופשה של מר הוליו" (טאטי).

"מאדאם דיי" (אופולוס).

הגות: גרמניה - מארטין היידגר: "מבוא למטאפיסיקה" (פילוסופיה קיומית).

ישראל (1953)

בן גוריון מתפטר. משה שרת ראש הממשלה.

פבר': בריה"מ מנתקת את היחסים עם מדינת ישראל (חודשו ביולי).

אוג': הקמת יחידת ה-"101" נגד מסתננים (45 איש). פעלה עד ינואר 1954. על מפקדיה-לוחמיה נימנו בין השאר: מאיר הר-ציון, אריק שרון ועוד.
אוכלוסיה: 1,650,000 (182,600 ערבים).
עלו: 11,000.

כלכלה: הדולר 2.417 ל"י (שחור) 0.357 ל"י (רשמי). מענקי ממשלת ארה"ב (מקום המדינה) 185 מליון דולר.
עיו: ת"א 353,000.

תרבות: מועדון "מילוא" לסופרים ולאמנים מוקם ברחוב זמנהוף.

חינוך: התקבל חוק חינוך ממלכתי וצמצום הזרמים לממלכתי וממלכתי-דתי. באופן בלתי רשמי גם הזרם העצמאי (אגו"י). סה"כ תלמידים בכל הזרמים 219,000.
ת"א - פתיחת המכון האוניברסיטאי למדעי הטבע, באבר-כביר.

אמנות:

פרס ישראל - זאב בן צבי (פסל).

פרס דיזנגוף - אביבה אורי, איזידור אשהיים, שלום סבא ויוחנן סימון.

בינאלה בסאו פאולו - אברמוביץ, אייזנשר, אריאלי, וכסלר, ינקו, מאירוביץ, כהנא, לובין, נתון, סימון, עוקשי, קריזה, רעיוני.

חיפה - ביתן האמנים: **ויטמן, נסטי, קוק; ברגר, חיה שווארץ, הלבני, מליה לאופר**.

ירושלים -

"בצאל"י: "נוף ארצנו" (גוטמן, הנדלר, לואיזה שץ, חנה ויילר, זריצקי, שבת, סטימצקי, ציונה תגר וקריזה).

ביתן האמנים: **אריכא, וכסלר, אמני חיפה (אבניאלי, באום, גלס, היינד, ויטמן, לס, ליבליך, מאירוביץ, סלונים, רובינשטיין, שלזינגר ומליטה שיפר);** ויאולטה **ציטרון, מוהר, אמני ירושלים (לאה מג'רו-מינץ, גליה פילין).** "הסתיו" (דן הפנר, פינס, ריקו בלאס, רות שלוש, בזם, שטרן, רות ברגר).

תל-אביב -

במוזיאון: אמנות סין ויפן (אוסף נהרי); **קוסונוגי; צעירים; רזניק (פיסול); סימון; שטרייכמן; להמן; קראקאר;** 50 שנות ציור צרפתי. "אופקים חדשים"

בצרוף **סטימצקי וקיווה**. אורחים: **לן-בר**, אביבה **מרגלית**, **אני שטרנהיים**).

ביתן האגודה: תערוכה שניה של "קבוצת העשרה" (אליהו **גת**, **דוידוביץ**, שולה **טל**, קלייר **יניב**, אפרים **ליפשיץ**, **ממבוש**, **סרטני**, **פרופס**, **רילוב ותדמור**); ציונה **תגר**; **וכסלר**; **לן-בר**, **אמיתי**, מליטה **שיפר**, "הסתיו".

כץ: **פרנקל-פרנל**; **הלפרין**; **גלבו**; קבוצתית (**רוזנפלד**, **סיגוד**, **אייזנשר**, **פלדי**, **קוסונוגי**); **שוורין**; **טפלר**; **ברנשטיין**.

צ'מרנסקי: קבוצתית (**לובין ינקו**, **סטמצקי**, **אבני**, **מוקדי**, **לבנון והולצמן**).

גלריה זעירה: רות **צרפתי-שטרנשוס**, שושנה **היימן** ואסתר **פרץ-ארד**.

מקרא סטודיו: **לובין**; מרים **היימן**; **בזם**; **ינקו וכהנא** (קרמיקה); **שער**; **קריל**; **אשכנזי** (פיסול). קבוצתית (**ינקו**, **דוד**, **משפי שץ**); **גוטמן**.

תכנון ערים:

ירושלים - הקמפוס החדש של האוני' בגבעת-רם. אדריכלים: ריכרד **קאופמן**, **קלרווין וראו**.

אדריכלות:

ירושלים - **קלרווין**: בנין הפקולטה למשפטים, גבעת רם. רמת-גן - קרל **רובין**: מכללת "שנקר", רח' אבא הלל. תל-אביב - **שרון ואידלסון**: קולנוע "חן", ככר דיזנגוף. החזית ע"פ ג'ינה אוורבך (1931).

כתבי עת: "מבואות", ירחון, עד 1956.

ספרות (תרגום):

"בית חרושת לחלומות" מאת איליה אהרנבורג. "ספארטאקוס" מאת הווארד פאסט (סיפורת הסטורית). "סאנין" מאת מיכאל ארציבאשב. סיפורת. בסגנון ציני-ניהיליסטי רב השפעה שחובר בשנת 1903.

תיאטרון:

הבימה - "שמו הולך לפניו" מאת אפרים קישון. "אכזר מכל מלך" מאת ניסים אלוני (תפאורה: משה **מוקדי**). "יון גבריאל ברוקמן" מאת ה' איבסן; "זעקי ארץ אהובה" ע"פ אלן פייטון; "קיסר וקליאופטרה" מאת ג'יב שאו. "מעשה בנסיד" מאת א' גולדפדן. "ליליום" מאת פי מולנאר. אהל -

"העיר הזאת" מאת יעקב אורלנד (תפאורה: נחום **גוטמן**). "מנדל החוכר" מאת י"ל פרץ. "ד"ר קנוק" מאת ז' רומן; "החולה המדומה" מאת מוליר; "הדגן הוא ירוק" מאת א' ויליאמס; "אדם מספר 15" מאת א' הול. קאמרי -

"יים ובית" מאת שולמית בת דורי. "תשוקה בצל האילנות" מאת י' אוניל. "הירשת" מאת ה' גיימס. "לאור הגאז" מאת פי המילטון. "תעלולי

נאסר א-דין" מאת ל' סילוביב-ויקטוביץ. "אחותי איילין" מאת חודורוב ופילדס. "באנברי" מאת א' ויילד.

מוסיקה: פאול בן-חיים - "נעים זמירות ישראל" לתזמורת.

חרדה בינלאומית מהנפולת האטומית.

אלג'יריה - תחילת מלחמת העצמאות נגד צרפת. ארה"ב - "ציד המכשפות" של ג'וזף מקארתי בשיאו: אנשי צבא מוזמנים לחקירה על פעילות קומוניסטית אל מול מצלמות הטלוויזיה. הקונגרס מפסיק את פעולתם של מקארתי ויועציו. רוברט אופנהיימר, אבי פצצת האטום, מפוטר משרות הממשלה (אחיו היה שמאלני).

בית המשפט העליון קובע את איסור ההפרדה בין גזעים בבתי ספר ציבוריים.

וייטנאם - מפלה של הצבא הצרפתי כנגד המורדים בצפון וייטנאם: חוזה שביתת נשק בג'ינבה.

מצרים - קולונל נאצר נבחר לנשיא.

אחד מצרים-סוריה (בוטל 1961).

חידושים:

אירופה - יסוד רשת "יורוויזון". ארה"ב - "נאוטילוס", צוללת ראשונה עם מנוע אטומי.

מדע: ארה"ב - נפטר אנריקו **פרמי** (53). מאבות המחקר הגרעיני המעשי; הראשון שהצליח לפצח את האטום; נפטר מחשיפה לקרינה אטומית (Fermi).

רפואה: ארה"ב - ד"ר יונה סאלק מפתח חיסון נגד שיתוק ילדים.

ציור:

לונדון - תערוכת קולאז'ים ותחילת השימוש במושג "POP ART" (אמנות ה-פופ). פאריז - הצלחה לתערוכת ז'אן **דובופה**.

פיסול:

ג'רמן **רישייה**: "העטלף". פאול **בורי**: "4 SACCO" (סדרה).

תכנון ערים:

ארנסט **מאי** מוזמן לתכנן את שיקום האמבורג (עד 1960).

אדריכלות:

ברזיל - **ריידי**: המוזיאון לאמנות מודרנית, בריו-דה-ז'נירו.. מקסיקו - **קאנדלה**: כנסית מולאגרוסה.

ספרות:

ארה"ב - תומאס מאן: "פליקס קרולי" (סיפורת).

טנסי ויליאמס: "חתולה על גג פח לוחט" (מחזה).
צרפת -
ז'אן ז'ירודו: "אונדין" (מחזה).
פרנסואז סאגאן (בת 19): "שלום לך עצבות"
(סיפורת).
בריטניה -
ווליאם גודלינג: "בעל זבוב" (סיפורת).
ג'ר'ר טולקין: "הטבעות" (סיפורת דמיונית).

מוסיקה:

אוסטריה - נפטר אוסקר שטראוס (83). מחבר
אופרטות וינאיות.
ארה"ב -
שנברג - "משה ואהרון" (אופרה).
נפטר צ'ארלס איוז (79). מראשוני המודרניזם
באמריקה (Ives).
מוסיקה (פופ): ארה"ב -
פסטיבל הג'ז השנתי הראשון בניו־יורק.

סרטים:

איטליה - "לה סטראדה" (פליני).
ארה"ב -
"על המזח" (קאזאן) עם בראנדו.
"חלון אחורי" (היצ'קוק).
יפן - "שבעת הסמוראים" (קוראסאוה).

ישראל (1954)

אוכלוסייה: 1,689,000 (189,000 ערבים).
עלו: 18,000.

כלכלה: החוב החיצוני 388 מיליון \$.
הדולר 2.606 ל"י (שחור), 1.800 ל"י (רשמי).
הוקם המוסד לביטוח לאומי.

עיו:

תל-אביב - 356,000

חיפה - 154,000

ירושלים - 144,000

מפעלים: רות דיין מיסדת את "משכית" לפיתוח
האמנות השימושית והפולקלור.

אמנות:

הבינאלה בונציה - ארדון, אתר, בזם, טיכו, משה טמיר,
כהנא, לוצ'נסקי (פיסול), קראקואר, שטרייכמן, בצלאל
שץ (האוצר אויגן קולב).

פרס דיזנגוף - גלעדי, קוסונוגי, שטרייכמן ויחיאל שמי
(פיסול).

חיפה -

במוזיאון: גליצנשטיין (פיסול); מוהר; טושינסקי; חנה
ליבליך; פינס; גימפל; מאך; 30 ציירים ופסלים
מהקיבוצים; קריזה; הולצמן, לובין, מאירוביץ, פלדי.

בית האמנים: אברמוביץ; אבריאל; חסיה פשיקורסקי.
ירושלים -

"בצלאל": ליטונובסקי; תמרי; שטיינהרדט; להמן;
עליזה בק.

בית האמנים: ויטמן, רות אריון; מליטה שיפר; חנה לוי-
ויילר; שרה תמרי; קוסונוגי; אמני ירושלים; חנה לרנר;
יהודית אורן; ליכטר; "הסתיו"; זינגר; אמנים צעירים.

תל-אביב -

במוזיאון: "100 שנות ציור הולנדי"; 30 אמנים צעירים;
ריכטר-ראוד; לואיזאדא; אייזנשר; מוקדי; משפחת שץ;
מאנה-כץ; אתר (זיכרון); בן צבי (זיכרון); וכסלר; אמני
ישראל.

ביתן האמנים: גלעדי; אנה שטרנהיים; גליצנשטיין
(פיסול); יהודית אבל ומרים חד-גדיא; נופי ת"א-יפן.

כץ; ברנשטיין; טרויגר; חנה לוכסמבורג; רוטנברג;
וכנהוז; גילון (פיסול); עוקשי; רבינוביץ.

צ'מרינסקי: לאה ניקל (תערוכה ראשונה); אודרי ויוסל
ברגנר; פלדי; טפלר; חנה בן דב.

מקרא סטודיו: אברמוביץ; אלול (פיסול); יוסל ואודרי
ברגנר, יהודית אורן, טמיר, מרים ברוך, טפלר;
בורנשטיין; אמני הקיבוץ; שטרן.

פרסומים -

"6 ציורי נוף מאת מרסל ינקו", אלבום עם מבוא מאת א'
קולב.

"תרבות הרנסאנס באיטליה" מאת בורקהראדט, בתרגום
יעקב שטיינברג (נכתב 1861).

תכנון ערים: תל-אביב -

כיכר המדינה. אדר': אבא אלחנני ולוטן (פרס 1). עיצוב
סופי: אוסקר נימאייר (ר' 1965).

אדריכלות:

חיפה - שרון ואידלסון: פורום הטכניון. עם פראדיס
ורפאלי.

ירושלים - פובזנר ויסקי: ב"י ס לכלכלה ומדעי החברה
(קפלן) ובנין מדעי הרוח, האוני, גבעת רם (פרס 1).

לוד - אכסלרוד וגולדנר: מסוף הנוסעים (בשלבים עד
1985).

תל-אביב -

פנחל: מלון דן (הבניה בשלבים).

שרון ואידלסון: ב"ח איכילוב. עם פראדיס ורפאלי, עד
1960.

פרסומים -

יעקב פינקרפלד: בתי כנסת באיטליה מתקופת הרנסאנס
עד ימינו.

ספרות (מקור):

פרס ישראל - ש"י עגנון ודוד שמעוני.

ספרות (תרגום):

"ספורים פילוסופים" מאת וולטר.

"החבצלת השחורה" ו"הרוזן ממונטה כריסטו"
מאת אלכסנדר דיומא "האב" (תרגום חוזר).

"אור ליום שבת" מאת ג"ב פריסטלי (סיפורת).

עתונות:

"למרחב", יומון תנועת אחדות העבודה, עד 1971.
"חדשות ספורט", יומון.

תיאטרון:

הבימה - "ליל סופה" מאת משה שמיר (תפאורה: מ' מוקדי). "חדוה ואני" מאת אהרון מגד. "המת החי" מאת טולסטוי. "שלוש שברחו" מאת ר' מקדוגל. "אווה הפרא" מאת ה' איבסן; "מקבת" מאת שייקספיר. "ציד המכשפות" מאת א' מילר. "המרד על הקיץ" מאת ה' ווק. אהל - "סוף העולם" מאת משה שמיר. "נפוליון בניו-אורליאנס". מאת ג' קייזר; "חנות בפינת הרחוב" מאת מ' לאסלו. "דרך הטבק" מאת א' קולדוול. "מתחת לגשר" מאת מ' אנדרסון. "מירנדולינה" מאת ק' גולדוני. הקאמרי - "פנטומימה" מאת ש' אופיר. "חשבון חדש" מאת נתן שחם. "קזבלן" מאת יגאל מוסינזון (תפאורה: מ' ינקו). "פיגמליון" מאת ג'ב שאו. "אנשי ריב" מאת ג' בלאק (תפאורה: מ' מוקדי). "האיש שבא לסעוד" מאת קאופמן והארט. לי לה לו - "הלולילה" מאת אלטרמן והמאירי. מוסיקה: משה וילנסקי.

מוסיקה:

פרס ישראל - עדן פרטוש (מלחין).

1955

תחילת הסכמי איחוד השוק המשותף באירופה: צרפת, איטליה, מערב גרמניה. אוסטריה - פיניו כוחות הברית. ארגנטינה - הנשיא פרון מתפטר. בריטניה - וינסטון צ'רצ'יל מתפטר.

חידושים: אופנת ריקוד "הרוק אנד רול".

מדע: נפטור -

אלברט איינשטיין (76). יהודי-גרמני. מגדולי הפיסיקאים בכל הדורות. מפתח נוסחת תורת היחסות $E=MC^2$ (E =אנרגיה, M =מסה, C =מהירות האור). אלכסנדר פלמינג (74). סקוטי מגלה פטריית הפניצילין.

אמנות:

גרמניה - תערוכה ראשונה של "דוקומנטה" בקאסל. פאריז - תערוכת "תנועה" (אמנות קינטית) בגלריה דניז רנה.

פיסול: ארה"ב -

ראושנברג: "מיטה". בסגנון ה"פופ".

אדריכלות:

איטליה - **פונטי:** משרדי "פירלי" במילאנו (עד 1959). עם **נרווי.** בריטניה - **גיברד:** בנין הטרמינל בשדה התעופה של לונדון. גרמניה - **אוטו:** מבנה אהל (בד ופלדה) לתזמורת בקאסל. יפן - **טאנגה:** מוזיאון אנדרטה וגשר השלום בהירושימה. עם איזומו נוגוצ'י.

ספרות:

ארה"ב - ולדימיר נאבוקוב: "לוליטה" (סיפורת). ארתור מילר: "מבט מעל הגשר" (מחזה). בריה"מ - איליה אהרנבורג: "ההפשרה" (סיפורת). בריטניה - אגתה כריסטי: "עד התביעה" (מחזה). גראהם גרין: "האמריקאי השקט" (סיפורת). צרפת - ז'אן ז'נה: "המרפסת" (מחזה). סארטר: "נקראסוב" (מחזה). נפטור - פאול קלודל (87). סופר צרפתי. נודע בזכות מחזותיו: קריסטוף קולומבוס עם מוסיקה מאת דריוס מיי; ז'אן ד'ארק עם מוסיקה מאת ארתור הונגר (Caudel). תומאס מאן (80). סופר גרמני, מהגדולים בכל הדורות. מכתביו תורגמו לעברית: "אלה קורות יעקב" ועוד (Mann).

מוסיקה: צרפת -

דאריוס מיי: סימפוניה מס' 6.

נפטור -

ארתור הונגר (63). מחשובי היוצרים המודרנים שפעלו בפאריז. נמנה על קבוצת "השישה", ביניהם דאריוס מיי, ג'ורג' אוריק, ג'רמן טאליפר ועוד (Honegger). צ'ארלי פארקר (35). מלחין ונגן ג'ז.

סרטים:

איטליה - "הידידה" (אנטוניוני). ארה"ב - "הורד המקועקע". ע"פ ט' וויליאמס. "מארטי". ע"פ פ' צ'איבסקי. בריטניה - "ריצ'רד III" (אוליביה) ע"פ שייקספיר. צרפת - "ריפיי" (ז'ול דאסין). "לולה מונטז" (אופולוס).

הגות: ספרד -

נפטר חוזה אורטגה גאסט (72). מחשובי המשכילים שהביאו לתחיית הספרות הספרדית במאה זו.

ישראל (1955)

אוג': פעולת טרור ראשונה של הפדאיון, מתנדבים פלשתנאים שהתארגנו ברצועת עזה בחסות הממשל המצרי (חוליה אחת הצליחה לחזור עד 18 ק"מ מת"א). הפדאיון חוסלו בסופו של דבר במהלך מבצע "קדש" (ר' 1956). ד"ר משה מארזוק ושמואל עזאר, שניים מנאשמי קהיר, נדונו למות והועלו לגרזום. שר הבטחון פנחס לבון מתפטר. מטוס אל-על מופל בשמי בולגריה. בחירות לכנסת: מפא"י-40 מפ"מ-9 אחה"ע-10 מפד"ל-11 אג"י/פאג"י-6 חרות-15 צ"כ-13 פרוג-

5 מק"י-6 מיעוטים-5.

אוכלוסייה: 1,750,000 (195,000 ערבים).

עלו: 37,000. עליית יהודי צפון אפריקה: שלב ב', עד 1957.

עיר:

חיפה - 160,000.

ירושלים - 149,000.

ת"א - 370,000.

תחילת מבצע העברת אוכלוסית המעברות לשובי קבע.

תחבורה: נפתח נמל הקישון במפרץ חיפה.

אמנות:

פרס ישראל - זהרה ש"ץ.

בינאלה סאו פאולו - גוטמן, מוקדי, סיגרד, סטימצקי, שטיינהאדט, שטרייכמן ומנחם שמי.

פרס דיזנגוף (ר' 1956).

חיפה - במוזיאון: מליטה שיפר; מרזר; בירנפרוינד.

ביתן האמנים: בונה; ונדרברג; מוטולה; אמני חיפה.

ירושלים - 'בצלאל': קראקואר (זכרון) ברנגר.

ביתן האמנים: מרים חד גדיא; יהודית סובול; אביבה אורי; אמני ירושלים; מאירוביץ.

גלריה נורה: יהודית בקון; פולומבו (פיסול); רות במברג; רות קיפל.

תל-אביב - במוזיאון: "ציורים אבסטרקטים וסורראליסטים"; "אופקים חדשים"; "אמנות צרפתית במאה העשרים" מאוסף זקס; "משכית"; קסטל; גוטמן;

ראובן (מקפת); שור; סבא; פריבר; קניוק; פלדי; ארגוב; שטיינהרדט; ארוך.

ביתן האגודה: מאנה-כץ; בזר; סיגרד; קריזה; קבוצת "העשרה" (מציגים 9: אשכנזי, א' גת, הלפרין, שולמית טל, קלייר יניב, אפרים ליפשיץ, פרופס, צבר, תדמור);

אמני ישראל.

כץ; מילנר; אריאלי; עוקשי; פלדי; פיין.

מקרא סטודיו: צילה בינדר; וויל; קניספל; סלונים.

צימרינסקי: נתון, מרים חד גדיא, גלעדי; קדישמן (תערוכה ראשונה); בראונשטיין; יצחק וזיוה בן מנחם.

חזר דנציגר מאנגליה לסדנתו שברחוב גרוזנברג.

תכנון ערים:

באר שבע - מרכז העיר. אדר': פובזנר ויסקי (פרס 1).

חולון בת ים - תכנית אב לאזור החולות בין הערים. אדר' יצחק פרלשטיין.

תל-אביב - תכנית אב לרמת-אביב א' ב'; תכנית אב ליפו דרום. אדר' יצחק פרלשטיין.

אדריכלות:

באר-שבע - רכטר זרחי רכטר: בית העם.

הרצליה (פיתוח) - ויטקובר: מלון אכדיה (שלב א'), עד 1958. עם יחזקאל ודורה גד (פנים).

ירושלים - צוות אדריכלים: ספרית האוני', גבעת-רם, עד 1961 (א' אלכסנדרוני, ז' ארמוני, י' הברון, א' יסקי, מ' נדלר, ש' נדלר, ש' פובזנר. כולם בעלי פרס בתחרות).

גתאי ומנספלד: מכון היהדות האוני', גבעת-רם.

סביון - **אקסלרוז:** המרכז האזרחי.

קרית-גת - קון: המרכז האזרחי, עד 1964.

תל-אביב - **כרמי:** התיאטרון הקאמרי ברח' נחמני. עם ישר.

ספרות (מקור):

פרס ישראל - זלמן שניאור ויצחק למדן.

"ילקוט הכזבים" מאת דן בן אמוץ וחיים חפר.

"שירים ראשונים" מאת נתן זך.

ספרות (תרגום):

"האחות קרי" מאת תאודור דרייזר.

"עשרים אלף מיל מתחת למים" מאת ז'ול ורן (ילדים. תרגום חוזר).

"מתת אוהב" מאת רבינדרת טאגור.

"דרך היסורים של סאקו וואנזטי" ו"אגדת ניו אינגלאנד" מאת הווארד פאסט.

תיאטרון:

הבימה -

"תרדמת השבויים" מאת פיטר פריי. "מנדרי הגיבור" מאת זלמן שניאור (תפאורה: משה

מוקדי). "אגדת שלושה וארבעה" מאת ח"נ ביאליק. "הכובשים" מאת פ"א בראל; המלך ליר

מאת שייקספיר. "בית הטה של ירח אוגוסט". מאת ג' פטריק. "הנרי הרביעי" מאת לי פיראנדלו

(תפאורה: מרסל ינקו). "מדאה" מאת אוריפידס (תלבושות: שמואל בק).

הקאמרי -

"מסכות" מאת שייקה אופיר. "בעלת הארמון" מאת לאה גולדברג (תפאורה: מ' מוקדי).

"הטירה" מאת קאפקה-ברוד. "כטוב בעיניכם" מאת ו' שקספיר. "הקמצן" מאת מולייר. "שובי

שבא הקטנה" מאת ו' אינג'. "הנפש הטובה מסצ'ואן" מאת ב' ברכט. "מוריד הגשם" מאת ר' נאש.

אהל -

"אלדורדו" מאת יגאל מוסנזון. "שרגא פייבוש הולך לנגב" מאת י' סלע. "הם ידעו מה רצונם"

מאת ס' הווארד. "סיבוב מסוכן" מאת י"ב פרוסטלי; "תה וסמפטיה" מאת ר' אנדרסון.

סרטים:

הקרנות רצופות של סרטי חדשות ובידור בקולנוע "מתמיד".

סרטי ישראלי ארוך ראשון: "גבעה 24 אינה עונה". **מוסיקה:** מנחם אבידום -

"אלכסנדרה החשמונאית" (אופרה).

ארה"ב - מרטין לוטר קינג בראש המאבק כנגד ההפליה השחורים. **1956**

בריה"מ - חרושצ'וב מגנה את סטאלין בועידת המפלגה הקומוניסטית.

מצרים - נאצר מלאים את חברת תעלת סואץ (7.26).

הונגריה - מרד עממי (25.10). חיסול המרד ע"י הצבא הרוסי (4.11). מעצרים המוניים. בריחה של 200 אלף (רובם משכילים). מינוי ממשלה של "הקו הנקשה".
29.10: **"מבצע קדש"** - ישראל: כיבוש סיני ורצועת עזה, עד 5.11.
31.10: בריטניה וצרפת: כיבוש תעלת סואץ.
6.11: הפסקת אש בלחץ ארה"ב ובריה"מ ופינוי הצבאות הזרים ממצרים, עד 15.1.57.
יפן - מתקבלת לאומות המאוחדות.
פאקיסטן - רפובליקה בנפרד מהודו.
קובה - פידל קאסטרו נוחת עם קבוצה קטנה של מהפכנים. תחילת המאבק נגד הרודן באטיסטה.
סודן - רפובליקה עצמאית.

חידושים:

הנחת כבל טלפון תת ימי מארה"ב לאירופה.
אופנת ריקוד הרוקינרול.

רפואה:

רפואות אנטיביוטיות חדשות (בנוסף לפניצילין).
חיסון נגד שיתוק ילדים לפי שיטת ד"ר אלברט סייבין (ארה"ב).

ציור:

בריטניה - **המילטון**: "מה הדבר שעושה את הבית של היום כל כך שונה? כל כך מושך?" סגנון "פופ".
ניו-יורק - **באסקין**: "אדם תלוי" (הדפסים).

פיסול:

פאריז - ג'רמן **רישייה**: תערוכה מקפת במוזיאון לאמנות מודרנית בפאריז.

תכנון ערים:

קוסטה: תוכנית אב לבירה חדשה - ברזיליה.

אדריכלות:

קונגרס CIAM X ביוגוסלביה: הועדה המכינה ("צוות X") ממליצה לבטל את הקונגרס.
אוסטרליה - **אוטסון** (מדנמרק): בנין האופרה בסידני (פרס 1 בתחרות ביי"ל).
ארה"ב - **סארינן**: בנין T.W.A, שדה התעופה קנדי, ניו-יורק; מעונות באוני ייל עם תבליטים של ק' ניבולה.
יאמאסאקי: היכל המדע ביריד הבי"ל בסיאטל.
רייט: הצעה למגדל דירות (1660 מטר) לאיכלוס 130,000 תושבים, 285 קומות, 56 מעליות. יופעל ע"י כור אטומי.
ספרד - **סרט**: בית הצייר מירו ב-מיורקה.
פינלנד - **אלטו**: מרכז תרבות בהלסינקי.

ספרות:

בריטניה - ג'ון אוסבורן: "הבט אחורה בזעם" (מחזה), בסגנון "הצעירים הזועמים".
איטליה - לאמפדוזה: "ליאופארד" (סיפורת).

נפטר -

קולט (83). צרפתייה זכורה בזכות "זיזי", אחד מסיפוריה משנות ה-1920, שעובד למחזה וזכה להצלחה גם כסרט קולנוע (Colette).
ברטולד **ברכט** (58). גרמני. ממחזותיו הועלו בארץ: "אופרה בגרוש"; "אמא קוראז"; "הנפש הטובה מסצ'וואן"; "חזיונות סימון מאשאר" וכן קטעים בהצגות יחיד (Brecht).
מוסיקה (פופ): ארה"ב - הצלחה לזמר אלביס פרסלי.

סרטים:

איטליה - "לילות קאביריה" (פיליני).
ארה"ב - "האיש שידע יותר מדי" (היצ'קוק).
"מלחמה ושלוש" (קינג וידור). ע"פ טולסטוי.
"עשרת הדיברות" (דה מיל).
"מסביב לעולם ב-80 יום". ע"פ ז'ול ורן.
"המלך ואני".
"התאזה לחיים". על הצייר פאול גוגן.
שבדיה - "החותם השביעי" (ברגמן).

(1956) ישראל

תקריות גבול בשנים 56-1950: גזרת ירדן - 8,000, מצרים - 3,000, סוריה - 600, לבנון - 200. סה"כ 11,900 תקריות. מספר ההרוגים: 522. פצועים: 942 איש.

אוקטובר: סוף פעילות התגמול של צה"ל.
29.10: "מבצע קדש". (ר' כרונולוגיה כללית).
אוכלוסיה: 1,820,000 (202,000 ערבים).

עלו: 56,000.

מפעלים:

הוחל בהנחת צנור הנפט מאילת לבאר-שבע. הושלם מפעל ייבוש החולה.

כלכלה: החוב הלאומי החיצוני 457 מליון דולר.

אמנות:

פרס דיזנגוף - **ברגנר**, **גוטמן**, **גליקסברג**, **סטימצקי** ו**שטרנשוס** (פיסול).

הבינאלה בונציה - **ארוך**, **ברגנר**, **מאירוביץ**, **סטימצקי**, **בן-צבי** (פיסול), **אשהיים**, **גוטמן** ו**קריזה**. האוצר: **ארדון**.

חיפה -

במוזיאון: **גלי**; "נופי ישראל"; **סימה**.

ביתן האמנים: רבקה **ריגר**; אמני ירושלים; קבוצתית.

ירושלים - 'בצלאל': **אנטשר**; יהודית **קונסטן** (פיסול).
תל-אביב -

במוזיאון: "אופקים חדשים" (בצרוף **צבי גלי** ו**דנציגר**.
אורחת: איווט **שצ'ופק**. פרשו: **מאירוביץ** ו**סטימצקי**.

פורטינארי; **הולצמן**; **פאול לוי**; **צילה ניימן**; **פרופס**;
שוורין; מינה **זיסלמן**; **ברם** ובלה **בריזל**; "שלושה

צעירים": (**בראונשטיין**, **ברנשטיין** ו**מילשטיין**). "העשרה"
(משתתפים: 8: **אשכנזי**, א' **גת**, **הלפרין**, שולמית **טל**, קלייר

ניב, אפרים **ליפשיץ**, **פרופס**, **תדמור**).

ביתן האמנים: **אלויל; פלדי**; אמנים צעירים; משפ' שץ; אמני ישראל; **גלי**; **ואן דר ברג**; **אגדתי**.
כץ: **גלעדי**; **ציונה תגר**; **קניספל**.
מקרא סטודיו: **רות שלוש**; **אסתר פרץ-ארד**.
צימרינסקי: **קיווה**; **ברטמסר**; **בוזם**; **פרבה**; **ולדשטיין**;
יהודית **רייכרט**; **לאה מג'רו-מינץ**; **נהור-ליכטר**; **יוסף הלוי**.

תכנון ערים:

אשדוד - תכנית כללית לאוכלוסיה של 90,000 נפש עם תחזית גידול עד 300,000 נפש. כולל ביצוע שכונות 2 ו-6. אדריכל יצחק **פרלשטיין**.

אדריכלות:

חיפה - **שרון אידלסון**: אולם צ'רצ'יל, הטכניון. עם "ירושלם וא' קינסברונר, עד 1958.

כרמי מלצר כרמי: בנין המנהלה ואולם וויס, האוני' גבעת-רם.

רכטר זרחי רכטר: הפקולטה לארכיאולוגיה, האוני', גבעת-רם.

תל-אביב -

זיוה **ארמוני** וחנוך **הברון**: בית הקיבוץ המאוחד, רח' סוטיין 21.

כרמי רכטר: היכל תרבות - עד 1957.

ספרות (מקור):

פרס ישראל - גרשון שופמן ומרים ילין שטקליס. "ברזים ערופי שפתיים" מאת דוד אבידן. (שירה). נפטר -

דוד **שמעוני** (70). סופר: שירים, משלים, ספר האידליות, בשבילי הביבר, בחשאי ועוד.

דבורה **בארון** (69). ילידת רוסיה. למדה בגימנסיה במינסק ובגימנסיה רוסית לבנות במריאמפול.

עלתה לארץ בהיותה בת 24 (1911). שימשה עורכת ספרותית של "הפועל הצעיר" (עד 1923).

הוגלתה למצרים במלחמ"ע 18-1914). פרסמה עשרות סיפורים לילדים וערכה את כתבי בעלה

יוסף אהרונוביץ (אז"ר), יחד עם אליעזר שוחט. פרס ביאליק (1934).

תיאטרון:

פרס ישראל - חנה רובינא.

הבימה -

"איי לייק מייק" מאת אהרון מגד. "שחור על גבי לבן" מאת אפרים קישון. "מלחמת בני אורי"

ו"הוא הלך בשדות" (חידוש) מאת משה שמיר. "ת"ק על ת"ק" מאת דן בן אמוץ וחיים חפר.

"מחזה רגיל" מאת יורם מטמור. מעיינה מאת משה (מוריס) פוליטי. "פאוסט" מאת גיתה.

"מראה מעל הגשר" מאת אי מילר. "סילונים" מאת זייל רוא (תפאורה: שמואל **בק**). "האחים

קאראמאזוב" ע"פ דוסטויבסקי.

הקאמרי -

"כובע הקש האיטלקי" מאת י' לאביש (תפאורה: מ' **מוקדי**). "הלב הנמהר" מאת ג' פטריק.

"האדרת" מאת גוגול/טובים. "השדכנית העליזה" מאת ת' ויילדר. "לעולם אין לדעת" מאת ג"ב שאו.

האהל -

"5:5" מאת אהרון מגד (תפאורה: יגאל **תומרקין**). "דונה גרציה" מאת ק' מולודובסקי

ו"כוכב השחר" מאת ס' דיגאן. "גיוני בלינדה" מאת א' האריס; "גבורי העורף" מאת ל' דואלה.

"לעולם לא מאוחר" מאת פ' דוגלס. **מוסיקה**: מרדכי סתר - "ריצ'ארקר" לכינור,

ויולה, צילו ותזמורת מיתרים. נפתח "היכל התרבות" ע"ש פרדריק מאן, קונצרט

גאלה בניצוח לאונרד ברנשטיין (התכנון: רכטר וכרמי).

1957 אוכלוסיה: 71 ערים בעולם עם אוכלוסיה של מליון נפש ומעלה.

כלכלה: אישרור השלבים להקמת השוק המשותף. (הסכם רומא).

ארועים: בריה"מ - "ספוטיק I", הלוי הראשון בחלל ואחריו ספוטיק II.

אמנות: פירסומים -

קנת **קלארק**: "הערום" (סקירה היסטורית).

אדריכלות:

איטליה -

נרווי: היכל הספורט ב-רומא, עד 1960.

ויגאנו: מכון מארציאנדי, מילאנו (ברוטאליזם איטלקי).

בפ"ר: "טורה ולאסקה", מילאנו.

ארה"ב -

רייט: בנין הממשל בחבל מארין, קליפורניה, עד 1966. בית הכנסת "בית שלום" אלקין פארק, פנסילבניה, עד 1959.

סטון: שגרירות ארה"ב בניו-דלהי בסגנון 'התחרה'. לואי **קאהן**: מעבדות מחקר באוני' פנסילבניה.

ברזיליה - **נימאייר**: בית הנשיא.

ברלין - תערוכת "אינטרבאו" (מגורים): **לה קורבוזייה**, **גרופיוס**, **נימאייר** ועוד (התחלה 1955).

יפן - **טאנגה**: מרכז השלטון בטוקיו (התחלה 1952).

פינלנד - **אלטו**: בנין המועצה, סאיינסאלו.

ספרות:

ארה"ב -

גיאק קרואק: "בדרך" (ON THE ROAD) סיפורת). נציג "דור הקצב" (BEAT GENERATION)

המשך אמריקאי ל-אקזיסטנציאליזם הצרפתי שלאחר מלחמ"ע2. על משקל זה תקרא לימים

להקת הפופ BEATLES.

יוגין אוניל: "מסע ארוך אל תוך הלילה" (מחזה מהעזבון).
ברנד מלמוד: "העוזר" (סיפורת).
בריטניה - ג'ון אוסבורן: "הבדרן" (מחזה).
צרפת (פאריז) - סמואל בקט: "סופמשחק" (מחזה).
יוון - נפטר ניקוס קאצאנטאקיס (85). זכור בעיקר בזכות ספרו "זרבה היווני" (תורגם לעברית), שעובד בהצלחה לקולנוע.

מוסיקה:

ארה"ב -
לנארד ברנשטיין: "סיפור הפרברים" (מחזמר).
איגור סטרווינסקי: "אגון" (בלט).
פינלנד - נפטר יאן סיבליוס (92). מחבר "פינלנדיה". מחבר הסימפוניה הלאומית.

סרטים:

ארה"ב -
"מלך בניו-יורק" (צ'אפלין).
"הגשר על נהר קוואי" (דוד לין).
שבדיה - "תותי בר" (ברגמן).
נפטר -
אריק פון שטרוהיים (72). במאי גרמני - אמריקאי. מראשוני במאי הקולנוע (Stroheim).
מאקס אופולוס (55). במאי קולנוע גרמני. מסרטיו המפורסמים "לה רונד" (Ophulds).

ישראל (1957)

15.1: הצבת כוח האו"ם על גבול סיני.
6.3: פנוי רצועת עזה. חידוש הסיוע האמריקאי לישראל.
אוכלוסייה: 1,938,000 (209,000 ערבים).
עלו: 71,000. סיום עליית יהודי צפון אפריקה: סה"כ 120,000 נפש.
גירוש אחרוני יהודי מצרים. עלו 30,000 מסך כל יהודי מצרים (80,000).

אמנות:

פרס דיזנגוף - נפתלי **בזס**, ליאון **כהן**, אריה **לובין**, בתיה **לישנסקי** (פיסול).
בינאלה סאו פאולו - י" **ברגנר**, **גלעדי דוד**, **לבנון נתון**, **פרופס, פלדי קראקואר**.
חיפה -
במוזיאון: אודרי **ברגנר**; **טמיר**; **נוסבאום**, **מאיר**, **שטטינגולד**. "אופקים חדשים" (פרשו: **ארוך**, **ינקו**, **לואיזאדא**, **סימון**. אורחים: נעמי **איינס**, **מודלביץ**, **פלדי ושצ'ופק**).
בית האמנים: ציונה **תג'ר**; אמני חיפה; **לואיזאדא**; **רעיוני**; רות **שלוס**; "העשרה" (ר' ת"א).
ירושלים -
'בצלאל': לואיזה **שץ**; **אייזנש**.
בית האמנים: רות **שלוס**; רות **במברגר**; **סיון**; **עוקשי**; **ויטמן**; בצלאל **שץ**; **כהנא**; אמני ירושלים; **שטיינהרדט**;

רונן ופוקס; **אריאלי**; **ליטבינובסקי**; קבוצת "העשרה" (ר' ת"א); חנה **לוי**.
תל-אביב -
במוזיאון: **שאגאל**, **מאנה-כץ**; אמני ישראל; "ראשית המודרניזם בציור הישראלי"; "משפחת האדם" (צילום); "קבוצת העשרה" (מציגים 8: אליהו **גת**, **הלפרין**, שולה **טל**, קליר **יניב**, אפרים **ליפשיץ**, **פרופס**, **רייזמן**, **תדמור**); אביבה **אורי**; י" **ברגנר**; **לוצ'אנסקי** (פיסול); **אברמוביץ**; **אלול** (פיסול); גיניה **ברגר**; **מרזר**; יחיאל **שמי** (פיסול); **אמיתי**; **רוט**; משה **גת**; **קארה** (פיסול); עליזה **בק**; **מרוס**; **אשהיים**.

ביתן האגודה: "הסתיו"; **לבנון**; **תדמור**, "החורף"; קבוצתית.
כץ: **מודלביץ**; **קניספל**; **נדל**; **פיין שגב**.
מקרא סטודיו: רות **שלוס**.
צ'מרנסקי: **בלאס**, **ניימן**; **בזס**; **גפן**; **לנץ**; **סולומון**; **רבינא**; גיניה **בלקין**; **אבניאל**; **פוסק**.
פרסומים -
"הווי ונוף באמנות הציור הישראלית", מאת חיים **גמזו**.

אדריכלות:

פרס ישראל - דב **כרמי**.
אילת - אבא וחנה **אלחנני**: "בית פי מורי", מועדון פועלים ומרכז חברתי (פרס 1).
ביריה - **מילוסלבסקי**, מצפה ושיקום המבצר, עד 1969.
ירושלים - **ראו**: ביכ"נ ובנין המתמטיקה, האוני', גבעת-רם. עם **רזניק**.

ספרות (מקור):

פרס ישראל - אורי צבי גרינברג, אליעזר שמאלי ויעקב פייכמן.
ס. יזהר: "ימי צקלג".
ח. הזז: "דלתות נחושת" (סיפורת).
שלונסקי: "אני וטלי בארץ הלמה" (שירי ילדים).
"חולות הזהב" מאת בנימין תמוז, מהדורה חדשה עם רישומים של אביגדור **אריכא**.
נפטר **שלוס אש** (77). יליד פולין. החל לפרסם סיפורים בעברית ואידיש בהיותו בן 20 (1900). בעקבות ביקורו בארץ, כתב את "שירת העמק", באידיש, על חיי החלוצים. מ-1938 התגורר בארצות הברית. עורר פולמוס גדול בעולם היהודי בעקבות פרסום הטרילוגיה "ישו" (1939), "השליח" (1943) ו"מרים" (1949). ממחזותיו הידועים: "אל נקמות" ו"שבת צבי"; מבחר ספריו: "בעל התהילים", "לפני המבול" (טרילוגיה), "ר' שלמה הנגיד", "אמריקה", "על נהרות מנהטן" ו"הנביא"; השתקע בישראל בהיותו בן 74.

ספרות (תרגום):

"שלוס לך עצבות" מאת פרסואז סאגאן.
"צפורי נוד" מאת רבינדבנת טאגור (שירים).
בתרגום פועה שלו-תורן.
"שלושת המוסקטרים" מאת אלכסנדר דיומא "האב" (תרגום שני).

תיאטרון:

הבימה -

"סנונית בחוף מיומבה" מאת יוש, עם פזמונים של דידי מנוסי. "הביצה" מאת פי מארסו. "יומנה של אנה פרנק". "אשף הגנבים" מאת ז' אנואיי; "אנה קריסטי" מאת י' אוניל. "רצח החפים מפשע" מאת ו' סארויאן (תפאורה: יוסל ברגנר).

אהל -

"גם זו לטובה" מאת משה שמיר. "המבשר" מאת סעדיה דאמרי. "הפונדק" מאת הוכולדר. "פואמה פדגוגית" מאת מקרנקו. "נשי וינזור העליזות" מאת שייקספיר. "קערת העץ" מאת א' מוריס. "שולמית" מאת גולדפאדן.

הקאמרי -

"אני והסרגינט" מאת א' לוי. "אהבתה של יובל אור" (חידוש) מאת היו סיונג. "נערת החלומות" מאת א' רייס. "ירמה" מאת פיג לורקה. (תפאורה: י' תומרקין). "דון ז'ואן בגהינום" מאת ג'ב שאו. "גיולייט ורומנוב" מאת פי יוסטינוב. "רומיאו ויוליה" מאת שייקספיר.

זירה -

"זה האיש" מאת עמוס קינן.

"מועדון התיאטרון" -

מוקם ע"י גדעון זינגר, יעקב בן סירא, שמעון בר וראובן שפר ברחוב מנדלי 7.

מוסיקה:

פרס ישראל - פאול בן חיים.

בפילהרמונית - "אקדמות למועד" מאת נועם שריף.

עדן פרטוש: "חזיונות" לחליל, פסנתר וכלי קשת.

1958

אירופה - יסוד רשמי של השוק המשותף.

ארה"ב -

מתח במדינות הדרום עם תחילת האינטגרציה של שחורים ולבנים במערכת בתי הספר.

תנועת הביט (BEAT) מתפשטת בארה"ב.

בריה"מ - חרושצ'וב יו"ר הממשלה.

הונגריה - אימרה נאגי, ראש הממשלה במרד 1956, מוצא להורג בחשאי.

מצרים - איחוד עם סוריה, בראשות נאצר.

צרפת - דה גול נבחר לנשיאות, ע"פ החוקה החדשה (7 שנים, עם הגבלה ל-14 שנים).

כלכלה: ארה"ב -

משבר. 5.3 מליון מובטלים.

מפעלים: מצרים -

בנין סכר אסואן, בסיוע בריה"מ.

חידושים:

ארה"ב -

שילוח החללית "אקספלורר I" (15 ק"ג).

יסוד הרשות לחקר החלל (NASA).

בלגיה - היריד הבינלאומי בבריסל.

בריה"מ - שילוח החללית "ספוטניק III" (1500 ק"ג).

מחול: קובה -

ריקוד ה"צ'א צ'א צ'א" מתפשט בכל העולם.

אמנות:

בינאלה ונציה - מציגים: לוציו פונטאנה (איטליה); מרק רותקו (ארה"ב); וולז (צרפת).

סגנון אמנות הארוע ("הפנינג") מתפשט בכל ארצות המערב.

ציור:

איטליה - לוציו פונטאנה: תמונות שסועות.

ניו-יורק - גיאספר ג'ונס: דגלים, מטרות ו-מספרים. מבשר סגנון ה"פופ".

פיסול:

ארה"ב - גאבו: "קונסטרוקציות לינאריות בחלל".

בריטניה -

מור: "ערום" בבנין אונס"קו בפאריז.

פאולוצי: "אל שמש יפני".

אדריכלות:

ארה"ב -

רייט: פתיחת מוזיאון גוגנהיים, בניו-יורק.

מיז-ואן-דר-רו: בנין משרדי "סיגראם" ניו-יורק.

פולר: כיפה גיאודסית, באטון רוג', לואיזיאנה (קוטר 117 מ', גובה 35 מ').

בונשאפט (SOM): ספריית אוני ייל.

רודולף: בנין האמנות והאדריכלות באוני ייל, עד 1962.

ברזיליה - אוסקר נימאיי: ארמון הנשיאות, בית המשפט העליון, הפרלמנט, הסנאט והמינהלה.

גרמניה -

שארון: בנין הפילהרמונית של ברלין (מערב), עד 1962.

אלטו: מרכז תרבות ב-וולסבורג.

דנמרק - בו יורגן: מוזיאון לואיזיאנה ליד קופנהאגן.

ספרות:

ארה"ב - ליאון יוריס: "אקסודוס" (סיפורת על המעפילים לא"י).

טרומן קאפוטה: "ארוחת בוקר בטיפאני" (סיפורת).

יוג'ין אוניל: "מגע המשורר" (מחזה מהעזבון).

נפטר ליאון פויכטוונגר (74). גרמני-יהודי. מכתביו תורגמו לעברית: "בית אופרמן";

"מלחמת היהודים"; "נירון הכוזב"; "הברית"; "הגמול"; "גויה"; "בלדה ספרדית" (Feuchtwanger).

בריה"מ - בוריס פסטרנק (ד"ר זיבאגו) זוכה בפרס נובל לספרות. ממשלת בריה"מ אוסרת יציאתו לסטוקהולם.

נפטר מיכאל ז'ושצ'נקו (75). נודע בזכות סיפורי הומור, שהביא לנידויו (1946). מכתביו תורגמו לעברית הומורסקות וסיפורים קצרים.

בריטניה - הרולד פינטר: "מסיבת יום הולדת" (מחזה).
צרפת - ז'אן ז'ינה: "הכוששים" (מחזה בסגנון האבסורד).
שווייץ - פרדריך דורנמאט: "ביקור הגב' הזקנה" (מחזה).

מוסיקה:

תחילת הפצת תקליטים ושידורי רדיו בשיטה הסטריאופונית.
צרפת -
פרנסיס פולן: "הקול האנושי" (אופרה).
פייר בולז: "קאנטטה לליל החתונה".

סרטים:

ארה"ב -
"ורטיגו" (היצ'קוק).
"חתולה על גג פח לוהט" עם אליזבת טיילור.
עפ"י ט' וויליאמס.
"זיזי" עם מוריס שבלייה. עפ"י קולט.
צרפת -
"דודי" (ז'אק טאטי).
"הנוצרי" (בנואל).

הגות:

ארה"ב - גלברייאת: "חברת השפע".
בריטניה - פארקינסון: "חוק פארקינסון". מבט סאטירי על הביורוקרטיה.

ישראל (1958)

ישראל בת עשר: מצעד צה"ל ותערוכת העשור בבניי האומה בירושלים.
אוכלוסיה: 1,994,000 (217,000 ערבים).
עלו: 27,000.
כלכלה: החוב הלאומי 545 מיליון \$.
חינוך: ירושלים חנוכת קרית האוני' העברית בגבעת רם.

אמנות:

בינאלה בונציה - ארדון, אבניאלי, איזנשר, אשהיים, בונה, יוסל ברגנר, גוטמן, גלי, גליקסברג, גלעדי, דוד, הולצמן, ינקו, כהנא, לבנון, לובין, מאירוביץ, מוקדי, סימה, סימון, אלול (פיסול), פיין, פלומבו (פיסול), עוזר שבת, חיה שוורץ, שטיינהאדט, משפי שץ (בצלאל, זהבה ולואיזה).
פרס דיזנגוף - אפרים ליפשיץ, מינה זיסלמן ומרדכי פיטקין.
חיפה - במוזיאון: "אופקים חדשים"; שטיינהרדט; בית האמנים: ציפורה ברנר; איצקוביץ.
ירושלים - 'בצלאל': "בחירי הדור הצעיר" (לאה ניקל, אביבה אורי, פימה, גרוס, אריכא, בונה, ברגנר, לואיזה שץ, אופק, שוורין. פיסול: רות צרפתי, פולומבו, חוה מחותן).
ביתן האמנים: אבל פן; לאה מג'רו-מיניץ; רעיוני; אמני ירושלים; גוטמן.

תל-אביב - במוזיאון: "שנת העשור" (ציור, פיסול, רישום ואדריכלות); קוברסקי; סטימצקי; קריזה; סימון; מוקדי; מרים בת יוסף; אליהו גת; אפרים ליפשיץ; אגם. ביתן האגודה: צעירים; חיה שוורץ; ויתקין; טפלר; אמני הקיבוץ המאוחד; לבקובסקי.
בית המליץ: אמני ישראל; אמני ת"א.
כץ: חנה טברסקי; כפתורי; הק; הופשטר; גלעדי; חנה אשל (פיסול).

צימרניסקי: קבוצתית (קליר יניב, צפרי, ולרשטיינר, בן שאול, ג'ני קלי); הלוי; לובין; צליוק; שריר; מנור; בראל; פרחי; אורנה ועזריאל אברט; חמישה צעירים (אלנבוגן, ברטמסר, רוטמן, פישביין, קלמוס).
פרסומים -
"ראובן רובין" מונוגרפיה מאת אלפרד ורנר.
"מנחם שמי" מונוגרפיה בעריכת משה בסוק.

אדריכלות:

חיפה - שרון אידלסון: בנין הספריה וסנאט הטכניון, עד 1960. עם משה קלטר.
ירושלים - נדלר נדלר ביקסון: תיאטרון ירושלים (פרס 1).
שלב א' עד 1971, שלב ב' עד 1984.
נצרת - יסקי ו-אלכסנדרוני: הוסטל לאקדמאים.
תל-אביב -
אריה אל חנני: "גני התערוכה", מצפון לירקון.
מנחם כהן: בנין העיריה, ככר רבין, עד 1964. (פרס 1).
כרמי מלצר כרמי: פסאג' חנויות ואולם תיאטרון "קאמר", רח' דיזנגוף/פרישמן, עד 1962.

כתבי עת: "קשת", רבעון לספרות, עיון וביקורת בעריכת אהרון אמיר.

ספרות (מקור):

פרס ישראל - ש"י עגנון ו"ד ברקוביץ.
"ימי צקלג" מאת ס' יזהר.
נפטר יעקב פיכמן (77). סופר ומשורר: צלילים על שדות, אביב בשומרון, פאת שדה ועוד.
ספרות (תרגום): "דרך כל בשר" מאת סמואל בטלר.

תיאטרון:

הבימה - "זרוק אותו לכלבים" מאת יגאל מוסנזון. "חנה שנש" מאת אהרון מגד. "רחוב המדרגות" מאת יהודית הנדל. "שש כנפיים לאחד" מאת חנוך ברטוב (תפאורה: יוסל ברגנר).
"חזיונות סימון מאשאר" מאת ב' ברכט.
"ליזוסטראטה" מאת אריסטופאנס.
אהל - "אגדות לוד" מאת משה שמיר. "פורצי ההסגר" מאת י' לוי. "בגלל חגורה" מאת ב"ו לוי. "על גג פתוח", ערבי המחזה המקורי. "משרה טובה" מאת א"נ אוסטרובסקי ו"אסירה מס' 72" מאת פ' לאנגר. "נערה לרוח" מאת א' אוביי.
קאמרי - "אשת הסנדלר פרלימפלין" מאת פ"ג לורקה. "מריוס" מאת מ' פניול. "הקיסר גיונס" מאת י' אוניל (תפאורה: מ' מוקדי). "מלאך האבן" מאת ת' וולף/פרינגס. "הערב

אימפרוביזציה" מאת לי פירנדלו.

"בצל ירוק" - להקת זמר ומערכונית מוקמת ע"י חיים וגליה טופול, נחמה הנדל, אברהם מור, ברקו ואורי זוהר. הצגה ראשונה: "כבשת הרש", מערכונים של קישון.

מוסיקה: רסיטל כנור של יצחק פרלמן (בן 13) בבית ציוני אמריקה.

1959 אירופה - "ברית הסחר החופשי": בריטניה, שבדיה, נורבגיה ועוד.
קובה - פידל קאסטרו תופס את השלטון: הלאמת מטעי סוכר, טבק וכו'.
קפריסין - רפובליקה עצמאית, בראשות הארכיבישוף מאקאריוס.

חידושים: בריה"מ - החללית "לוניק" נוחתת על הירח.

אמנות:

התחלת השימוש במושג HARD EDGE.
גרמניה - דוקומנטה 2 ב-קאסל: **פולוק** (ארה"ב); **ולז** ודה **סטאל** (צרפת, שניהם מהעזבונו).

ציור:

ארה"ב - **אלברס**: "מחווה לריבוע" (סדרה).
פאריז - **מירו**: ציורי קיר מופשטים בבנין האונסק"ו.

פיסול:

ארה"ב - דויד **סמית**: פסלים מופשטים.
צרפת - **סזאר**: "ביואיק צהוב" (מכונית מעוכה).
שוויץ - **טינגלי**: מכונה ההורסת את עצמה.

אדריכלות:

ארה"ב -
לואי **קאהן**: בתי מרחצאות, טרנטון ניו-ג'רסי.
רט: מוזיאון מגט (MEGHT) בדרום צרפת, עד 1964.
בריטניה - **סטורלינג**: בנין ההנדסה, אוני ליצ'סטר, עד 1962.
שבדיה - **מארקליוס** (1889-1972): שכי וואלינגבי ע"י סטוקהולם, התחלה 1953.

מוסיקה:

חגיגות לזכר פרסל (נפטר 1659), הנדל (נפטר 1759) והיידין (נפטר 1809).
ברזיל - נפטר היטור **וילה-לובוס** (78). מחבר "באכיינה ברזילאית" Villa-Lobus.
מוסיקה (פופ): ארה"ב -
נפטרה **בילי הולידיי** (44). מגדולות זמרות ה"בלוז".

ספרות:

ארה"ב -
פיליפ רוט: "שלום קולומבוס"
ליליאן הלמן: "צעצועים בעליית הגג".
בריטניה - יאן פלמינג: "גולדפינגר" (מתח).

גרמניה - גונטר גראס: "תוף הפח" (סיפורת).

צרפת -

יוג'יו יונסקו: "קרנפים" (מחזה).

סאגאן: "האם אתה אוהב את ברהמס?".

סרטים:

איטליה -

"לה דולציה ויטה" (פליני).

"לאוואנטורה" (אנטוניוני).

ארה"ב -

"צפון דרך צפון מערב" (היצ'קוק).

"חמים וטעים" (ויילדר) עם מרלין מונרו.

"האיש שלנו בהאוואנה" (קארול ריד) עפ"י גרהם גרין.

נפטר הבמאי ססיל ב. **דה-מיל** (78). נודע בזכות

סרטים רבי משתתפים: "עשרת הדיברות"

(1923); "מלך המלכים" (1927); "שמשון ודלילה"

(1949); "ההצגה הגדולה בעולם" (1952); "עשרת

הדיברות" (1956).

צרפת -

"אורפאו נגרו" עפ"י מרסל קאמו.

"400 המכות" (טריפו).

"עד כלות הנשימה" (גודאר).

"הירושימה אהובתי" (רזנה).

"צוואתו של אורפאוס" (קוקטו).

הגות: ארה"ב -

פארקארד: "STATUS SEEKER".

ישראל (1959)

בחירות לכנסת: מפא"י-47 מפ"מ-9 אחה"ע-7
מפד"ל-12 אג"י/פאג"י-6 חרות-17 צ"כ-8 פרוג-8
מק"י-3 מיעוטים-5.

הסכם תרבות, ישראל וצרפת.

אוכלוסיה: 2,053,000 (259,000 ערבים).

עלו 24,000. ירדו 6,877.

הירידה מקום המדינה: 90,500 (ארה"ב 42,000;

אירופה 26,000; דרום אמריקה 7,000; אסיה

6,500; אפריקה 5,000; אוסטרליה 4,000).

כלכלה: שער הדולר 2.652 ל"י (שחור) 1.800 ל"י (רשמי).

מדד המחירים (1950-59) 325%.

עיור:

תל-אביב - 386,000

חיפה - 174,000

ירושלים - 160,000

חיסול המעברות האחרונות.

תחבורה:

23,000 משאיות, 30,000 פרטיות, 22,000

קטנועים, 2,500 מוניות, 24,000 אוטובוסים.

ספורט: נצחון נבחרת ישראל באליפות אסיה

בכדורגל בתחרויות (נערכה בהודו).

אמנות:

פרס ישראל - יוסף זריצקי.

פרס דיזנגוף - וויל, פלדי וזוהרה ש"ץ.

חיפה -

במוזיאון: קבוצתית (ישראלי, בראל, ברמן, שלמה לוי, בונה); ברגנר; שושנה פינקלשטיין, דהאן, ארליך.

בית האמנים: וכסלר; אמני חיפה; שאגאל; עוזר שבת; הולצמן; יהודית רייכרט; מליטה שיפר ואירנה באום; אלכסנדר; בן מנחם.

ירושלים -

במוזיאון: בזם; אנה טיכו; "אופקים חדשים"; סימה.

בית האמנים: ויטמן, נסטי, קוק; בן מנחם; רות במברגר, יונה מק, ינקו; אמני צפת (אברט, אלכסנדר, חנה לוי וחיה שוארץ); בהורי; דוד; שנהב; תערוכת הסתיי; גרוסברד ודרכי; פינס ודובלין;

עין הוד - אולם חדש: ינקו, מוקדי, שלזינגר, גרוס, סלונים, שולמית טל.

תל-אביב -

במוזיאון (ביתן הלנה רובינשטיין): מבחר האוסף המודרני; "תור הזהב של הציור ההולנדי"; ינקו (מקפת); מילשטיין; אסתר פרץ-ארד ורות במברגר; חוה מחותן (פיסול) ודוד; 18 אמנים אמריקנים בני זמננו; אמני ישראל; ארגוב; "קבוצת העשרה" (הציגו 8: אשכנזי, אליהו גת, הלפרין, שולמית טל, קלייר יניב, אפרים ליפשיץ, פרופס, תדמור); "אופקים חדשים" (תערוכה אחרונה בת"א. אורחים: שמעון אבני, נעמי איינס, און, לאה ארליך, נעמי בנימיני, ורבובסקי, נובק ואיווט שצ'ופק-תומא. פרש: קוסו אלול).

כץ: חגית לאלו, משולם; נעמי איינס ועוז; עשת (פיסול); שריר; פלדי.

צ'מרנינסקי: הלפרין; אייזנשר; גרינפלד; גינה ברגר; "אמנות מודרנית 1959"; ולרשטיינר; קורן; בראון; עינב; שושנה היימן; טסלר וג'ני קלי.

בית המליך: "אמנות חדישה בישראל 1959"; "אמנים צעירים" (משתתפים 43 ביניהם איקה בראון, בר אל, קורן ושריר); "בוגרי עליית נוער" (ביניהם אריכא, בזם, וון דן ברג).

מעדון מילוא: אברמוביץ, ארגוב, אריאלי, וכסלר, זריצקי, כהנא, נתון, סטימצקי, פיין, פלדי, קריזה, שטרייכמן.

אדריכלות:

בת-ים - הקר נוימן שרון: בנין העיריה (פרס 1).

ירושלים -

שרון ו-אידלסון: יד ושם היכל השואה הספריה והמוזיאון, עד 1964. עם אריה אל-חנני.

תל-אביב -

ויטקובר ו-באומן: ביתן הזכוכית, רמת-אביב (הביתן הראשון של "מוזיאון הארץ").

זולטוב: רב קומות וסופרמרקט "שופרסל", רח' בן יהודה (רב קומות ראשון בעיר).

כרמי מלצר כרמי: ביי"ס "אורט" סינגלובסקי.

רכטר זרחי רכטר: בית המשפט שד' שאול המלך, עד 1963 (פרס 1).

שרון ו-אידלסון: בנק הפועלים, שד' רוטשילד, עד 1960. עם נעמי פז.

תרבות:

יסוד המוזיאון לתולדות ת"א-יפו, רחוב ביאליק 27 (בנין העיריה לשעבר).

ספרות (מקור):

פרס ישראל - ס' יזהר, י' גולה.

"עיר קטנה ואנשים בה מעט" מאת נחום גוטמן.

"אהבת תפוח הזהב" מאת דליה רביקוביץ.

שלונסקי: "אבני גויל" (שירה).

ספרות (תרגום):

"המאנדרינים" מאת סימון דה בובאר.

תיאטרון:

פרס ישראל - יהושע ברטונוב.

הבימה -

"הבט אחורה בזעם" מאת ג' אוסברון. "ניצוץ של משורר" מאת י' אוניל. "אדון בידרמן" מאת מ' פריש; "הסוחר מונציה" מאת שייקספיר.

"העצים מתים זקופים" מאת א' קאסינה. "ביקור הגברת הזקנה" מאת פ' דירנמאט. "12

המושבעים" מאת ר' רוז.

אהל -

"השבת השחורה" מאת יגאל מוסנזון. "תרגיל בחמש אצבעות" מאת פ' שאפר. "חשמלית ושמה תשוקה" מאת ט' ויליאמס. "החיל טנקה" מאת ג' קייזר. "מלון פרדיזי" מאת ג' מייד. "עוד נהר

אחד" מאת ב' קריס.

קאמרי -

"בית הבובות" מאת ה' איבסן. "הלילה השנים עשר" מאת שייקספיר.

זוית - "בדלתים סגורות" מאת ז"פ סאטר.

מוסיקה:

בפילהרמונית: "תיקון חצות" של מרדכי סתר. "במות למלך" של בן-ציון אורגד ו"חזיונות" של

עדן פרטוש.

* * * *